

**Интервју s doc. dr. Ivicom
Bakovićem:**

**Književnost je ta
čvrsta veza između
makedonske i hrvatske
kulture**

**Светлина што трае:
Рациновите „Бели мугри“ повторно
оживеаја во Самобор**

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Година XXXII 2025.

НОЕМБРИ-ДЕКЕМБРИ
STUDENI-PROSINAC

ISSN 1333-7769

БРОЈ

158

Во знакот на заедништвото и Македонија

**Уметноста што поврзува:
кон поезијата на Анте Поповски**

**Пријателството и разбирањето
НИЗ КНИЖЕВНОСТА**

Ferozomal

mikrogranule za izravnu primjenu
dodatak prehrani sa sladilima

okus limuna i šumskog voća
s liposomalnim željezom
i vitaminima C i B₁₂
30 vrećica

Sadrži željezo koje doprinosi smanjenju umora i iscrpljenosti te normalnoj funkciji imunološkog sustava.

ALKALOID

Health above all

GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ

СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА НА
МАКЕДОНЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА
ХРВАТСКА

ЕХО НА ВРЕМЕТО

Агол на уредникот
Urednikov kutak

Главна и одговорна уредничка:
МИЛЕНА ГЕОРГИЕВСКА

Заменик на главната и одговорна уредничка:
ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Будем Консалтинг д.о.о.

Превод и лектура: Лидија Георгиева

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Васил Тоциновски

Милена Златеска

Мирјана Мајиќ

Редакција:

Елизабета Петровска – Загреб

Јулијана Младеновска Тешија – Осиек

Гордана Квајо – Риека

Антонела Галиќ – Задар

Марта Жаја – Сплит

Михаела Златеска – Пула

Ovo je glasilo izrađeno uz finansijsku podršku Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Sadržaj ovog glasila u isključivoj je odgovornosti Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj i ni pod kojim se uvjetima ne može smatrati kao odraz stajališta Savjeta za nacionalne manjine RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj

Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ – IBAN: HR6023400091100038804

Tel./Fax: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: zmurh.hr@gmail.com

За издавачот: Илија Христовулов

Печат: „Мпринт“ – Загреб

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete Republike Hrvatske, Sektor informiranja, Ur.broj 389-03-5/2-93-01/343, dana 14.07.1993. godine.

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske, Ur.broj 532-03-1/7-94-01, od 10.05.1994. godine, ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалот е испратен на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

Трајна мисија

Уште една година се отвора пред македонските културни друштва здружени во Заедницата на Македонците во Република Хрватска – година полна со надеж, но и со бројни предизвици. Во време на брзи општествени и политички промени, зачувувањето на македонскиот јазик, култура и идентитет останува наша заедничка обврска и трајна мисија.

Оваа година има и посебна симболика. Се навршуваат 35 години од формирањето на првото македонско културно друштво „Илинден“ во Риека, на МКД „Македонија“ во Сплит и на ЗМРХ – значаен јубилеј што не потсетува на храброста, визијата и посветеноста на нашите претходници. Тие ги поставија темелите врз кои денес дејствуваат бројни друштва, создавајќи простор за македонската песна, игра, збор и традиција да живеат и да се пренесуваат на новите генерации.

Пред нас е година во која ќе мораме уште поодлучни да се соочиме со предизвиците на времето: вклучување на младите, зајакнување на меѓусебната соработка, видливост во пошироката заедница и зачувување на континуитетот на нашето културно дејствување. Истовремено, ова е и година за гордост – гордост за сработеното, за истрајноста и за чувството на заедништво што не поврзува.

Во поширок контекст, и на Македонија ѝ останува и натаму да ја продолжи својата долготрајна и сложена борба за полноправно членство во Европската Унија. Тој пат е исполнет со пречки и компромиси, но и со надеж дека европските вредности – почитување на идентитетот, културната разновидност и човековите права – ќе бидат препознаени и почитувани. Македонската дијаспора, вклучително и ЗМРХ, останува важен дел од тој процес, како чувар на националниот идентитет и како глас што сведочи за истрајноста на македонскиот народ.

„Македонски глас“ и понатаму ќе биде простор каде што се слуша гласот на македонската заедница, сведоштво за нашите активности и мост меѓу минатото, сегашноста и иднината. Со заеднички напори, со почит кон традицијата и со отворен поглед кон иднината, можеме да ја направиме оваа година достоинствена на јубилејот што го одбележуваме.

Милена Георгиевска
(m.georgievska@gmail.com)

Триумфално враќање на културното творештво на малцинствата

Во преполната сала „Ватрослав Лисински“ во Загреб, националните малцинства на Република Хрватска испратија моќна порака за заедништво, припадност и културна разноликост

Поддршка и меѓусебно разбирање

Во своето воведно обраќање, претседателот на Советот, Тибор Варга, упати благодарност до Владата на РХ за континуираната финансиска поддршка на работата и активностите на Советот, изразувајќи надеж дека таа поддршка и меѓусебното разбирање ќе продолжат и во иднина. Тој подвлече дека љубовта кон татковината во мирнодопски услови, како и учеството во одбраната на Република Хрватска за време на Татковинската војна, трајно ги поврзуваат припадниците на националните малцинства со мнозинскиот народ.

Хрватскиот премиер Андреј Пленковиќ во своето обраќање нагласи дека сите влади што ги предводел активно соработуваат со претставниците на малцинствата преку Оперативната програма на Владата на РХ за национални малцинства и доследно ги поддржуваат сите форми на културна автономија. Тој упати искрена благодарност до Советот за повторното организирање на оваа исклучително значајна манифестација, по што, во знак на признание, му беше врачена златна плакета од страна на претседателот Варга.

Свечен почеток и богата програма

Хрватската химна ја изведе сопранистката Рената Сабљак, додека програмата со препознатлива елеганција ја водеше Иван Дориан Молнар. Манифестацијата свечено ја отвори Хрватскиот ансамбл за народни танци и песни „Ладо“.

Во богатата програма настапија 16 аматерски културно-уметнички друштва на националните малцинства од Хрватска, со повеќе од 400 учесници. Публиката имаше можност да ужива во изведбите на албанското, бошњачкото, црногорското, чешкото, унгарското, македонското, германското и австриското, полското, ромското, русинското, словачкото, словенечкото, српското, италијанското, украинското и еврејското национално малцинство. Земјата партнер, Украина, се претстави преку Почесниот карпатски ансамбл за песни и танци „Верховина“.

На манифестацијата присуствуваа бројни високи гости, меѓу кои хрватскиот вицепремиер Давор Божиновиќ, министерката за култура и медиуми Нина Обуљен Коржинек, министерот за наука, образование и млади Радован Фукс, пратеничката Весна Бедековиќ во име на претсе-

По долга 17-годишна пауза, на 30 ноември 2025 година, во преполната концертна сала „Ватрослав Лисински“ во Загреб, свечено беше обновена манифестацијата „Културно творештво на националните малцинства“. Настанот повторно ги собра најдобрите здруженија на националните малцинства во Република Хрватска и ја обедини културната сцена на Хрватска, испраќајќи моќна порака за заедништво, припадност и културна разноликост.

Организатор на манифестацијата беше Советот за националните малцинства на Република Хрватска, под високо покровителство на Владата на Република Хрватска, а земја партнер на годинешното издание беше Украина.

дателот на Хрватскиот сабор, како и Тарас Кучма, градоначалник на украинскиот град Дрохобич од каде е националниот ансамбл на Украина. Настанот беше збогатен и со присуството на голем број дипломати, државни и локални функционери, претставници на малцинските здруженија и совети, како и поранешниот претседател на Советот, Александар Толнаур.

Македонска боја на сцената

Особено впечатлив беше настапот на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, претставена од МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек. Според кореографијата на Мирта Гало, фолклорната секција „Танец“ се претстави со отворено и затворено оро „Игри од Кумановскиот крај“, придружувана

од мешовитиот хор „Вардарки“, кој ги изведе песните „Што ми омилено мале“, „Ценив се у попа“ и „Три невесте тикве брале“, под водство на Борис Трајановски, и од инструменталната секција „Т’га за југ“, под раководство на Зоран Ракас. Членовите на етно-кулинарската секција „Везилки“ предводени од Марија Чинчурак, и на детската секција „Бисерчиња“ под водство на Свјетлана Павиќ, како дел од кореографијата дополнително ја заокружија целината.

Масовната сценска изведба, збогатена со живописни македонски народни носии, предизвика искрено

воодушевување кај публиката, наградено со долготраен и силен аплауз.

Со триумфалното враќање на оваа манифестација продолжува традицијата на културното творештво на националните малцинства во Република Хрватска – традиција што беше прекината во 2008 година, кога овој настан важеше за највидлив и најпосетен малцински културен собир. Повторното одржување уште еднаш потврди дека културата е најсилниот мост меѓу заедниците и најгласниот сведок на заедничките вредности.

Елизабета Петровска

Десет отсто повеќе тековни донации за малцинствата во 2026 година

Пријавени се 1365 програми од 252 здруженија и институции во вкупен износ од 18.493.462,57 евра

**SAVJET ZA
NACIONALNE
MANJINE**

Во рамките на активностите на Стручната служба на Советот за националните малцинства на Република Хрватска, во Државниот буџет планирани се и обезбедени тековни донации за кофинансирање на програмите за културна автономија во 2026 година, во износ од 12.100.000,00 евра, што е за 10% повеќе во споредба со 2025 година, кога беа одобрени 11.000.000,00 евра.

Советот за националните малцинства на Република Хрватска на 19 декември 2025 година ја одржа својата 112. телефонска седница. Заедно со усвојувањето на предложениот дневен ред и записникот од 111. седница, беше усвоена и Програмата за работа на Советот за 2026 година, како и одлуките за пренамена

на средства на неколку здруженија.

Беа разгледани предлозите за програми пристигнати на Јавниот повик за здруженијата и институциите на националните малцинства за предлагање програми за остварување на културна автономија од областа на информирањето, издаваштвото, културниот аматеризам и културните манифестации, како и програмите кои произлегуваат од билатерални спогодби и договори, а кои ќе се кофинансираат со средства од Државниот буџет на Република Хрватска во 2026 година.

Пристигнати се вкупно 1365 програми на Јавниот повик за 2026 година од 252 здруженија и институции на националните малцинства (119 самостојни здруженија и институции, сојузи и заедници со 133

свои членови). На овој Јавен повик за прв пат аплицираше програми едно здружение на турското национално малцинство во РХ.

Поднесените пријави за програми се 123 за информирање, 101 за издаваштво, 469 за културен аматеризам и 669 за културни манифестации, како и 3 програми за билатерални спогодби и договори.

Здруженијата и институциите на 21 национално малцинство предложија распределба на средства во вкупен износ од 18.493.462,57 евра за остварување на програмата за културна автономија, што претставува зголемување од 11,45% во споредба со 2025 година, кога беа побарани 16.593.303,00 евра.

Елизабета Петровска

Книга што инспирира, пријателство што се гради

Делегацијата на Заедницата на Хрватите „Либертас“ од Штип во посета на МКД „Охридски бисер“ во Загреб

Поводот за нивното гостување беше промоцијата на двојазичната детска сликовница „Кога ќе пораснам и јас сакам да бидам како Карло“ од авторката Десанка Николова – издание кое веќе привлекува внимание и кај македонската и кај хрватската публика.

Делегацијата ја сочинуваа Велибор Томиќ, потпретседател на Заедницата на Хрватите „Либертас“, проф. д-р Снежана Мирашќиева од Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип и рецензент на изданието, илустраторката Сара Каурин и Мирко Голомеов, промотор и водител на промоцијата на сликовницата.

Домаќините, предводени од претседателката на Друштвото,

За време на тридневната работна и културна посета на Загреб, делегација на Заедницата на Хрватите „Либертас“ од Штип на 13 ноември 2025 година во просториите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, оствари срдечна и инспиративна средба со претставници на МКД „Охридски бисер“.

Виолета Штерјова, и секретарот на ЗМРХ, Елизабета Петровска, ги пречекаа гостите со добро познатото македонско, но и загребско, топло добредојде. На средбата присуствуваа и Олга, Нада, Недка, Гордица, Ѓула и други членови на Друштвото кои дополнително придонесоа за пријатната атмосфера.

Споделените искуства и идеи во разговорот отворија простор за нови заеднички средби и унапредување на културната соработка меѓу двете друштва. Во знак на благодарност, делегацијата подари примероци од промовираната сликовница, а домаќините возвратија со книги во издание на ЗМРХ и нови броеви од списанието „Македонски глас“, убав гест што уште еднаш ја потврди меѓусебната почит.

Размената на подароци ја заокружи оваа пријателска средба како уште една потврда дека заедничките културни вредности секогаш создаваат цврсти врски меѓу луѓето.

Е. П.

Културата нè собира, традицијата нè обединува

Заедништво без граници – средба на МКД „Охридски бисер“ од Хрватска и МКД „Св. Кирил и Методиј“ од Словенија

Во топла и пријателска атмосфера, на 5 декември 2025 година во просториите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска се одржа значајна средба меѓу членовите на МКД „Охридски бисер“ од Загреб и претставници на МКД „Св. Кирил и Методиј“ од Крањ, Република Словенија.

Гостите од Крањ, предводени од претседателот на Друштвото, Миладин Младенов и членката Фросина Богдановска, беа срдечно пречекаани од претседателката на МКД

„Охридски бисер“, Ивана Брезовец, како и од членовите на Друштвото.

Средбата беше посветена на меѓусебно запознавање со тековните активности, програмските насоки и досегашните успеси на двете друштва, но и на отворање разговори за можностите за идна соработка. Во отворен дијалог и заемна почит, беа разменети повеќе идеи за заеднички културни настани, гостувања и проекти кои би придонеле за унапредување на македонската култура и зачувување на националниот идентитет на овие простори.

Посебен белег на средбата ѝ даде домашната атмосфера во која доминираше искрената желба за продлабочување на соработката. Како симбол на почит и добредојде, беа разменети и пригодни подароци, кои ја потврдија блискоста и заемното разбирање меѓу двете друштва.

Каде и да сме – заедно сме! Со вакви иницијативи, успешно се исполнува мисијата и се испраќа јасна порака дека со поврзувањето на Македонците преку соработка, македонската култура продолжува да живее, да се развива и да се пренесува и преку државните граници.

Е. П.

Дваесет години бисерна традиција на спомени и иднина

Во вечер исполнета со музика, насмевки и емоции, МКД „Охридски бисер“ го прослави својот јубилеј со ретроспектива на две децении културна мисија во Загреб

Во свечена, топла и искрено емотивна атмосфера, салата на Чешка беседа во Загреб на 9 декември 2025 година се претвори во вистинска сцена на македонската култура. Годинава со особена важност „Деновите на македонската култура“ го одбележаа големиот јубилеј – две децении од формирањето на Македонското културно друштво „Охридски бисер“ во Загреб. Настанот собра генерации Македонци, пријатели и поддржувачи на македонската традиција, кои дојдоа да го прослават континуитетот на една приказна што живее веќе 20 години.

Претседателката на Друштвото, Ивана Брезовец, со топли зборови ги поздрави присутните, додека Виолета Штерјова, поранешна долгогодишна претседателка и двигател на „Охридски бисер“ од неговите почетоци, ја сподели својата гордост за развојот на Друштвото, како член на Заедницата на Македонците во Република Хрватска.

Трибината ја отвори можноста да се погледне назад во годините исполнети со бројни активности. Горан Коров и Ивана Брезовец ја раскажаа приказната започната во 2005 година. Сето тоа беше дополнително збогатено со фото-проектија која и визуелно ги прикажуваше годините на неуморна работа, творечка

енергија и љубов кон сето она што е македонско.

Преку годините, МКД „Охридски бисер“ израсна во богата културна мрежа: од фолклорната „Китка“ и етно-работилницата „Разбој“, до работилницата по македонски јазик за возрасни, литерарно-драмската секција „Ленка“, филмско-драмската секција „Фросина“, ликовната „Сликарска катче“ и секако, популарната кулинарска секција „Вкусен залак“. Секциите создаваат простор за дружење и заедништво, за новите генерации да ја пронајдат својата улога во промовирањето на македонските вредности. А таму каде што има заедништво, заедницата расте.

Друштво со десетици нијанси на традиција

Особено силен аплауз добија учениците од Првата гимназија во Загреб кои учат Македонски јазик и култура по моделот Ц, Лука Славичек и Елена Јанкуловска, кои со своите рецитали и интерпретација ја оживеаја поезијата. Посебна емоција кај присутните внесе и доделувањето на наградите од проектот „Рацин во моите очи“, што

ја развива љубовта кон македонската литература кај младите генерации.

Пејачката група „Моми бисерни“ и инструменталната група „Охридски бисер“ под водството на Сафиудин Алимоски додадоа уште еден печат на автентичност со звуците на кларинетот и гитарите, гласовите што се прелеваа во хармонија и ритамот што го обојуваше просторот во боите на татковината.

Јубилејот заврши со насмевки и сечење на домашната погача на трpezата преполна со македонски солени и слатки деликатеси подготвени од кулинарската секција и водителката Недка Тркуља.

Свеченоста се одржа под покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска. Оваа вечер докажа дека кога културата се негува со љубов, таа станува мост меѓу генерациите. МКД „Охридски бисер“ веќе дваесет години го чува тој мост стабилен и подготвено е да го продолжи неговото градење и во годините што следат.

Елизабета Петровска

Književnost je ta čvrsta veza između makedonske i hrvatske kulture

U vremenu u kojem se humanost sve češće nalazi na margini javnog interesa, studiji jezika i književnosti ostaju važno mjesto očuvanja kulturne raznolikosti i međukulturnog dijaloga. Jedan od takvih prostora u Hrvatskoj jest Katedra za makedonski jezik pri Odsjeku za južnoslavenske jezike i književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, koju vodi doc. dr. Ivica Baković. Kroatist i slavist, znanstvenik i književni prevoditelj, Baković se u svom radu sustavno bavi hrvatsko-makedonskim književnim i kulturnim odnosima, osobito pitanjima povijesti, pamćenja i njihove izvedbe u dramskoj književnosti druge polovice 20. stoljeća. U razgovoru s njim dotaknuli smo se položaja makedonistike u Hrvatskoj, izazova poučavanja „manjih“ jezika, značenja prevođenja te uloge književnosti u suvremenom društvu.

„Šaram baram“, Janevski i Starova

Što Vas je još tijekom studija kroatistike i slavistike usmjerilo prema makedonskom jeziku i književnosti?

Dosta je već prošlo od vremena studija, ali u početku me privuklo ono nešto malo što sam znao o makedonskoj kulturi, a što mi je još tijekom srednjoškolskih dana bilo nekako egzotično (sada je teško objasniti što je to bilo egzotično), ali je bilo istodobno i blisko (jer sam još kao dijete gledao popularnu emisiju za djecu „Šaram baram“ i tako bio i nesvjesno izložen makedonskom). Neposredno pred početak studija došao sam i do nekih makedonskih autora iz kućne i gradske biblioteke, prvi su bili Slavko Janevski i Luan Starova. Na tadašnjem studiju slavistike sam izabrao makedonski jezik i književnost i nastavio istraživati i otkrivati.

Razgovor s doc. dr. Ivicom Bakovićem, predstojnikom Katedre za makedonski jezik na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Prof. Baković govori o makedonistici, drami i hrvatsko-makedonskim kulturnim vezama

Vaš doktorski rad bavi se izvedbom povijesti u makedonskoj i hrvatskoj drami. Zašto ste upravo dramu prepoznali kao pogodno mjesto za promišljanje povijesti i pamćenja?

Ukratko, ovu sam temu odabrao jer sam prvo prepoznao makedonsku dramsku književnost (i kazalište) kao nešto što me najviše zainteresiralo, s obzirom da sam uvijek bio fasciniran dramom i kazalištem. Povijest me također uvijek zanimala i okupirala, a s obzirom da znamo kako povijest i pamćenje „okupiraju“ i makedonsko društvo, došao sam i do te teme. Nisam požalio, iako sam se s vremenom malo udaljio od nje.

Interes za makedonistiku varira

Kao predstojnik Katedre za makedonski jezik na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, kako biste opisali današnji položaj makedonistike u Hrvatskoj?

Položaj makedonistike, pa i ostalih slavističkih studija, nije bajan. Može se reći da interes strašno opada, studenata je sve manje... Makedonistika na našem Fakultetu postoji od 1950-ih godina kada je osniva Petar Kepeski, a danas postoji u okviru studija južnoslavenskih jezika i književnosti, odnosno u okviru novog studijskog programa Južnoslavenski studiji. Studenti makedonski jezik biraju kao izborni, studiraju ga tri godine na prijediplomskom, pa dvije godine na diplomskom studiju. Svake godine naš studij upiše desetak studenata, a makedonski na prvoj godini izabere pet do deset studenata, što varira iz godine u godinu. Prije desetak godina brojke su bile veće, no to se promijenilo. Nekad se volimo razbacivati i hvaliti velikim brojkama, kao da je to nešto najvažnije, ali treba se zapitati jesu li takve brojke realne. Možda se netko neće složiti, ali ja mislim da je realnija manja brojka, zamislite da godišnje dvadesetak studenata diplomira makedonistiku. Brojke nisu veće ni u Makedoniji, što tamo jest alarmantno, a zasigurno nisu veće na drugim, nažalost malobrojnim, inozemnim sveučilištima na kojima se može slušati makedonski. Ipak, činjenica jest da je Filozofski fakultet jedan od rijetkih u svijetu, uz onaj u Ljubljani

ni, koji studentima omogućava ozbiljnije studiranje makedonskog. Osim toga, u Hrvatskoj postoji i Lektorat makedonskog jezika u sklopu riječke kroatistike, gdje studenti kroatistike mogu izabrati makedonski kao izborni slavenski jezik. Tako da mislim (*uz kuc-kuc o drvo*) da je položaj makedonistike u nas ipak dobar. Kad je riječ općenito o makedonistici, u Hrvatskoj imamo i četvero makedonista koji su puno doprinijeli razvoju hrvatske i uopće inozemne makedonistike, to su Borislav Pavlovski, Goran Kalogjera, Zlatko Kramarić i Borjana Prošev Oliver. A postoji i nekoliko mladih, mojih bivših studenata, za koje sam siguran da će dati svoj doprinos.

Koliki je interes studenata za makedonski jezik i književnost te što ih, po Vašem iskustvu, najviše motivira?

Interes varira, kao što sam spomenuo ranije. No, to se tiče studenata koji od prve godine izaberu makedonski. Moram istaknuti i to da, osim studenata koji su upisali naš studij, postoji

znatan broj onih koji makedonističke kolegije upisuju izborno, a koji dolaze s raznih studijskih grupa. Tijekom posljednjih godina upoznao sam nekoliko takvih studenata i studentica koji su moje kolegije upisivali izborno. Izdvojit ću dvije studentice u posljednjih par godina čiji je interes za makedonski jezik i književnost bio nevjerovatan te su zaista iskoristile sve mogućnosti da nauče jezik i da nauče sve što mogu o makedonskoj kulturi, pri tom studirajući nešto drugo. A motivacija, mislim da je najviše ima u nastavi jezika, no to je domena naše lektorice, Borjane Prošev Oliver.

Prevođenje je meni ponekad utočište

Koliko književnost može doprinijeti boljem međusobnom razumijevanju dviju kultura?

Književnost, umjetnost općenito, po mom mišljenju najviše doprinosi međusobnom razumijevanju dviju kultura. Upravo je književnost ona čvrsta veza između makedonske i hrvatske

kulture, da sad ne spominjem stalna mjesta kao što su 19. st. ili Kosta Racin. Tu važnu ulogu igra i prevođenje jer tako makedonska književnost dopire do širokog kruga hrvatskih čitatelja koji u privatnom, intimnom činu čitanja upoznaju makedonsku kulturu. Općenito je za mene umjetnost ona najvažnija i najvrjednija veza između naše dvije kulture, sjetimo se samo imena kao što su Radovan Pavlovski, Ordan Petlevski, Mihajlo Arsovski, da navedem ova tri zaista velika i poznata umjetnika koji su aktivno djelovali u Hrvatskoj.

Član ste Društva hrvatskih književnih prevodilaca i prevodite s makedonskog jezika. Što je za Vas najveći izazov u književnom prevođenju?

Najveći izazov u književnom prevođenju, u pozitivnom smislu, ono što me nagoni, izaziva da prevodim, to je sam čin prevođenja, to je sudjelovanje u procesu koji povezuje dvije kulture. Osim toga, prevođenje je meni ponekad utočište, a ima i svojevrsni terapijski učinak na mene.

Milena Georgievska

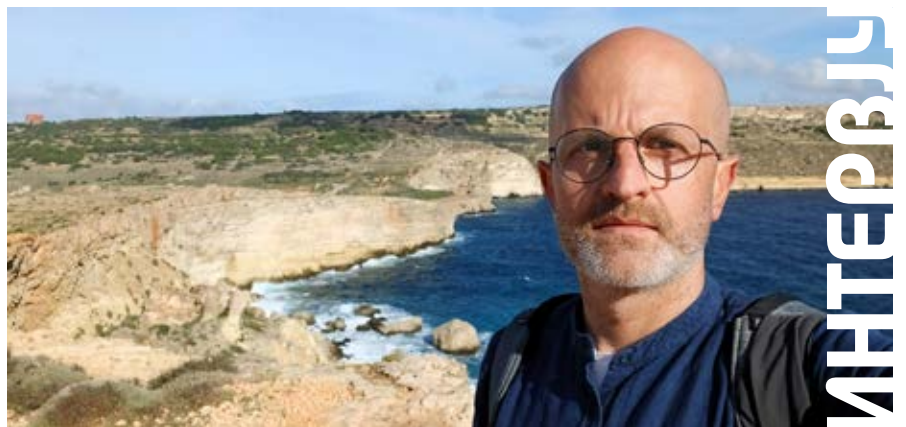
Janevski, Andreevski, Bužarovska...

Kada biste morali izdvojiti jednu knjigu iz makedonske književnosti koju bi svatko trebao pročitati – koja bi to bila i zašto?

Uvijek mi je teško odgovoriti na ovo jer ne mogu izabrati samo jedan naslov, jedno ime, pa mi dopustite da izdvojim par: Slavko Janevski sa svojim romanima o imaginarnom selu Kukulinu (posebice trilogija „Mirakuli grozomore“) i Petre M. Andreevski s romanom „Pirika“ koji donosi univerzalnu i aktualnu priču o ratovima, obitelji, braku, čiji kritički žalac do danas nije izgubio oštrinu. Od najmlađih bih izdvojio Rumenu

Bužarovsku koja je mnogim hrvatskim čitateljima danas prvi kontakt s makedonskom književnošću. I da

izađem iz okvira književnosti u film, tu izdajam filmove Gorana Stolevskog.

Во знакот на заедништвото и Македонија

Во Осиек одбележан „Денот на Заедницата на Македонците во Република Хрватска“

Задар, Пула и Ријека со традиционални македонски песни, три инструментални состави од Осиек, Ријека и Пула, четири фолклорни секции од Ријека,

Пула, Сплит и на домаќините од Осиек кои танцуваа во прекрасни македонски носии. Не заостанаа ниту етно-кулинарските и аматерско-уметничките секции кои својата љубов кон Македонија ја покажаа преку ракотворбите, изложбата на сликарски дела и богатството на традиционални јадења во Друштво-

Негување на врските

Потпретседателот на ЗМРХ, Борис Трајановски, ги поздрави присутните во името на претседателот Илија Христовулов и емотивно прозборе за важноста на одбележувањето на „Денот на ЗМРХ“ како „траен спомен на основачите кои пред 34 години ја основаа со желба за зачувување на својот национален идентитет преку јазикот, музиката, фолклорот, а по тој пат продолжуваме и ние денес, и се надеваме, младите со нас ќе продолжат во иднина“.

Настанот започна со читање на поздравното писмо на претседателката на Македонија, д-р Гордана Сиљановска-Давкова, во кое таа ѝ го честиташе роденденот на ЗМРХ и ја пофали за нејзината настојчивост во негувањето на идентитетот, но ја пофали и поддршката што Хрватската влада им ја пружа на здруженијата и училиштата по македонски јазик, како и за негувањето на односите со Македонија.

д првите почетоци на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, на 22 декември 1991 година, кога беше основана со цел да биде алка во поврзувањето помеѓу двете татковини, Македонија и Хрватска, но и да работи на сочувување на македонскиот идентитет, јазикот, пишаниот збор, културата, историјата, фолклорните и верските традиции, до денес „протече многу вода, помина многу време“ (Петре М. Андреевски). По цели 34 години, оваа заедница може да се гордее со своето опстојување и богатство на различни активности во шест градови низ Хрватска, од Пула, преку Ријека, Задар, Сплит и Загреб, па сè до Осиек.

Програмата започна со интонирање на химните на двете татковини, по што се нижеа изведувачи кои пееја и танцуваа на познатите звуци на песните „Елено“, „Давај ме мила мамо“, „Што ми е мило ем драго“, „Мамо, кој чука на порти“, „Зајди, зајди“, „Битола мој роден крај“, „Невесто око калешо“ и бојни други. Домаќините на настанот, МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек, достоино и со многу љубов и внима-

Роденден на ЗМРХ

Роденденот на ЗМРХ се прослави на 8 ноември 2025 година во Осиек, во прекрасната сала на Културниот центар „Фрањо Крежма“, која беше полна до последното место. А причини за посетеноста имаше многу: на настанот се претставија сите шест Македонски културни друштва во состав на ЗМРХ со богата програма која опфати 14 секции, па на сцената се изменуваа заедничкиот детски хор од ученици по Македонски јазик и култура кои ја отпеаја песната „Македонија“, шест пејачки секции на постарите членови од Осиек, Загреб, Сплит,

На публиката ѝ се обратија и Драган Ѓурчевски, македонски амбасадор во Р. Хрватска, кој ја нагласи важноста за негувањето на културните врски помеѓу двете држави и Антонио Лозанчиќ во името на Град Осиек, кој го нагласи задоволството на Градот со активностите на македонската заедница, која е најдобар пример на мултикултурна соработка. Меѓу гостите беа и Звонко Костелник, претставник на Советот за националните малцинства на Р. Хрватска, Крешимир Кашуба, градоначалник на Град Нашице, Инес Реслер, директорка на Туристичката заедница на Град Нашице, Горан Ангелов, директор на македонската Агенција за иселеништво, Мими Ѓоргоска Илиевска, директорка на македонскиот Културно-информативен центар во Загреб, претседате-

ли на МКД, претставници на МНМ на ниво на градови и жупаниии во Хрватска, пријатели од другите малцински здруженија и бројни други гости.

Културни амбасадори

Настапите на „Илинден“, „Охридски бисер“, „Македонија“, „Билјана“, „Св. Кирил и Методиј“ и „Браќа Миладиновци“, предизвикаа бројни аплаузи: публиката уживаше во два и полчасовната програма која беше исполнета со радост и љубов кон татковината, но зад која стоеја и многу часови на вежбање, и многу часови на патување за да дојдат сите во Осиек.

„Изморени сме, но среќни: по реакциите на публиката знаеме дека

сме на вистинскиот пат, бидејќи настанот не им беше наменет само на припадниците на македонското национално малцинство, туку на сите оние кои ја сакаат Македонија. Ние сме културни амбасадори на нашата земја во Хрватска, и тоа сме со гордост 34 години“, рече на крајот на настанот Борис Трајановски, потпретседател на ЗМРХ.

Настанот заврши со заедничко оро на присутните на звуците на „Македонско девојче“ и со дружење и закуска во Студентскиот центар. Покровители на „Денот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска“ беа Советот за националните малцинства на Р. Хрватска и македонското Министерство за надворешни работи и надворешна трговија.

Јулијана Тешија

Пријателството и разбирањето низ книжевноста

Трибина во Загреб посветена на долгата и плодна традиција на хрватско-македонските културни врски како трајна духовна вертикала од 9. век до денес

Хрватско-македонските врски имаат долга и плодноста традиција и континуитет. Двата народа не ги поврзува само словенството, туку тие односи уште повеќе ги обединуваат и се зацврстуваат со глаголицата во 9. век, кога светите браќа Кирил и Методиј ги создаваат писмото и јазикот. Со нив словенските народи рамноправно се вклучуваат во големото културно семејство на европските народи. Најплодните години се остваруваат во втората половина на 19. и во првата половина на 20. век. Во Хрватска се објавуваат трите историски, библиски, златни македонски книги: „Зборникот“ на браќата Ди-

митар и Константин Миладиновци (Загреб, 1861), „Македонија или гласот на робот“ од Георги Капчев (Загреб, 1898) и „Бели мугри“ од Кочо Рацин (Самобор, 1939).“

Тоа беа воведните зборови на проф. д-р Васил Тоциновски, предавач на трибината „Хрватско-македонски културни врски“ што се одржа на 27 ноември 2025 година во организација на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и МКД „Охридски бисер“ од Загреб. Трибината на тема „Пријателството и разбирањето низ книжевноста“, одржана во просториите на ЗМРХ под

покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска, привлече членови на Друштвото, но и останати посетители заинтересирани за темата.

Повикување кон татковината

Проф. д-р Васил Тоциновски посебно се задржа и на дејноста на браќата Константин и Андреја Д. Петкович како дипломати на царска

Во посета на МКИЦ

Во текот на својата посета на Загреб, проф. д-р Васил Тоциновски на 28 ноември 2025 година оствари работна средба и со директорката на македонскиот Културно-информативен центар во Загреб, Мими Горгоска Илиевска.

На средбата беа предложени иницијативи за соработка на полето

на македонистиката и негувањето на одличните хрватско-македонски културни врски. Професорот Тоциновски за книжниот фонд на КИЦ подари неколку свои најнови книги.

На средбата присуствуваше и Виолета Штерјова, долгогодишна претседателка и актуелна потпретседателка на МКД „Охридски бисер“ од Загреб, која го истакна учеството на Тоциновски

на манифестацијата „Рацинов ден – Бели мугри“ во Самобор.

Русија, првиот во Дубровник, вториот во Риека. Во тие акции посебно

место и значење има и преводот на песната „Патник“ од Петар Прерадовиќ што Крсте Мисирков ја публикувал во првиот број на списанието „Вардар“ како повик до интелектуалците и писателите за враќање во татковината и нивното остварување на својот мајчин јазик. Загреб во годините околу Втората светска војна е вистински македонистички центар кога на Универзитетот во Загреб се запишувале и по стотина македонски студенти.

Елизабета Петровска

Стоп на насилството врз жените

Организираната програма „Стоп на насилството врз жените“, МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“ од Пула даде поддршка на секоја жртва на насилство на 25 ноември 2025 година, на Меѓународниот ден на „Стоп на насилството врз жените“. Настанот се одржа во просториите на Друштвото. За темата зборуваше претседателката на Друштвото, Милена Златеска, која ги поздрави присутните.

Златеска рече дека тешко е за секоја жена којашто трпи насилство, но посебно тешко е за жените кои се малцинство во Истра и во Пула. Исто така, рече дека и самата е сведок на животни приказни на жени кои не можат да се носат со насилството и се во многу тешка состојба,

при што финансиите се посебен проблем што не можат да се осамостојат, па затоа не се во ситуација да го напуштат домот и насилникот.

Во програмата зборуваа познати жени во Истра, меѓу кои беше и заменичката на жупанот на Истарската жупанија, Гордана Антиќ, која во минатиот мандат била водителка на жупанискиот Управен одел за здравство и социјална помош, а по професија е докторка. Пред да дојде на оваа должност, Гордана Антиќ била и директорка на Наставниот завод за итна медицина на Истарската жупанија, па така доста пати била соочена на лице место со проблеми на жени кои доживеале насилство и кои по итна постапка требало да бидат санирани како жртви.

Таа истакна дека е битна едукацијата, особено на младите жени и девојки. Таа едукација се настојува да биде организирана по училиштата, каде воедно и директно им се помага на младите злоупотребени девојки.

- Покрај заштитничките куќи кои постојат за згрижување на жените, голема улога игра едукацијата и сè повеќе се настојува во Истарската жупанија да се одржуваат предавања на оваа тема, рече Антиќ.

Во поддршка на жените кои трпат насилство зборуваа Рита Вишник, Габриела Давидовска Баниќ, која и читаше свои стихови, Теодора Витасовиќ, Бранка Орлиќ и Милена Златеска.

Стана збор и за злоупотребени мажи од страна на нивните жени. Се наметна заклучокот дека треба што повеќе да се зборува за насилството, за да што повеќе жртви се освестат и да заминат од насилникот.

Михаела Златеска

Светлина што трае: Рациновите „Бели мугри“ повторно оживеаја во Самобор

По повод 86-годишнината од објавувањето на збирката поезија „Бели мугри“, Македонците во Хрватска и годинава се собраа да му оддадат почит на поетот чии стихови и денес ја осветлуваат стварноста

Името Кочо Рацин со децении одекнува како симбол на македонската книжевна мисла, социјалната правда и непокорот на духот. Како дел од историјата, тоа живее во колективната меморија со достоинство на силна човечка борба. По повод 86-годишнината од објавувањето на збирката поезија „Бели мугри“, Македонците во Хрватска и годинава се собраа да му оддадат почит на поетот чии стихови и денес ја осветлуваат стварноста.

Малото хрватско гратче Самобор што трајно ја впиша животната и творечката патека на Рацин во својот културен пејзаж, повторно беше место на средба меѓу минатото и сегашноста. Во организација на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и МКД „Охридски бисер“ од Загреб, а под покровителство на Советот за националните

малцинства на Република Хрватска, на 29 ноември 2025 година се чествуваше културната манифестација „Рацинов ден – Бели мугри“, настан што со љубов, емоција и уметнички израз потсети дека силата на зборот не исчезнува со времето.

Чествувањето го оживеа споменот за Рациновото дело како потврда дека и по повеќе од осум и пол децении останува светол патоказ за човечноста, слободата и македонскиот идентитет.

Универзална порака

Полагањето венци и цвеќе пред бистата на Кочо Рацин во паркот покрај Самоборскиот музеј беше чин на благодарност и сеќавање. Со минута молк присутните ја потврдија длабоката врска меѓу Рациновото наследство и современите генера-

ции, за кои „Бели мугри“ остануваат морален и културен темел.

Во свечена атмосфера, манифестацијата продолжи со богата програма во Самоборскиот музеј. Свое обраќање имаа македонскиот амбасадор во РХ, Драган Гурчевски, Маријан Кижлин, водител на Управниот оддел за општествени дејности во Град Самобор и потпретседателката на МКД „Охридски бисер“, Виолета Штерјова.

Присутните, меѓу кои беа и Мими Ѓоргоска Илиевска, директорка на македонскиот Културно-информативен центар во Загреб, Милена Златеска, претседателка на МКД „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, Орце Стојкоски, претседател на Советот на МНМ за Град Пула и Сашка Соломоновска Јаневска, претставничка на МНМ во Истарската жупанија, имаа можност да слушнат предавања за животот и делото на Рацин, преку кои беше осветлена неговата улога во македонската книжевност и поширокиот општествен контекст во кој творел. Со научен и истовремено емотивен пристап, проф. д-р Васил Тоциновски и м-р Горан Коров го доближија Рацин како личност и творец, нагла-

сувајќи ја современоста на неговата поезија и нејзината универзална порака, која и денес наоѓа одзив кај читателите.

„Во животните и творечки врвци на основоположникот на современата македонска книжевност, Кочо Рацин, посебно место и значење имаат три жени: Руменка Хаџи Панзова, Марина Поп Иванова и Невенка Вујиќ. Но, љубовта е единствена“, нагласи проф. д-р Васил Тоциновски „и предимството на вљубениот поет ѝ било посебно дарувано на Вујиќ“.

СТИХОВИ ШТО ПОВРЗУВААТ

Низ нови архивски истражувања присутните имаа можност да го проследат нивното минато кога биле прогонувани од властите и полицијата. Рацин од неа за свој псевдоним го презел Невен Пејко. Во долгите деноноќија таа постојано инсистирала оти треба своите стихови и творби да ги пишува на мајчиниот македонски ја-

зик, таа го смислила насловот „Бели мугри“ како метафора за идеите и идеалите на родољубите. Рацин бил предан и доследен Македонец и борец за слобода на македонскиот народ зашто само слободниот човек е среќен човек.

Посебен впечаток оставија рециталите и поетските интерпретации на Рациновите стихови изведени од ученичките Марија, Магдалена и Матеа, кои учат Македонски јазик и култура во ОУ „Никола Тесла“ и ОУ „Аугуст Харамбашиќ“ во Загреб, под менторство на наставничката Деспина Белчовска Велинска, како и од членови на литерарно-драмската група „Ленка“ и на работилницата по македонски јазик за возрасни при Друштвото. Преку нивните настапи Рациновиот збор продолжува да живее и да поврзува.

Свој настап имаше и пејачката група „Моми бисерни“ под водство на Сафиудин Алимоски, кои преку македонските народни песни „Земјо Македонска“, „Болен ми лежи Миле Поп Јорданов“ и „Заветна“ ја надополнија атмосферата со автентичен фолклорен израз и емоција.

Со вакви чествувања делото на Рацин останува потсетник за значењето на зборот и за потребата за негово зачувување оти моќта на поезијата ги надминува и времето и просторот.

Елизабета Петровска

„РАЦИН ВО МОИТЕ ОЧИ“

Чествувајќи го Рацин, и годинава МКД „Охридски бисер“ од Загреб во склоп на проектот „Рацин во моите очи“ поддржан од Министерството за наука, образование и млади на РХ, распиша поетски конкурс за ученици што го учат македонскиот јазик во Хрватска. Првонаградените ученици Ада Вибовец, Леон Вибовец и Ерин Пернар, заедно со Ивана Брезовец, претседателка

на Друштвото и координаторка на проектот, го посетија Велес како учесници на манифестацијата „58. Детски Рацинови средби“. Според програмата на Фестивалот, тие во Велес биле во Костурницата, Музејот на Велес, Спомен-куќата на Рацин, и на повеќе работилници, меѓу кои и грнчарска.

Во текот на тридневниот престој во Македонија, тие го

посетија и Скопје, и Агенцијата за иселеништво, Друштвото на писатели на Македонија, издавачката куќа „Просветно дело“, како и повеќе градски знаменитости.

Уметноста што поврзува: кон поезијата на Анте Поповски

Идејата да се промовира дел од делото на Анте Поповски во Осиек, во рамките на трибината „Хрватско-македонски културни врски“ се јави како резултат на желбата да се афирмираат не само македонските автори кои живеат и творат во Хрватска, туку и македонските автори од Македонија, кои дале свој придонес за продлабочување на врските помеѓу двете татковини. А еден од нив е секако Анте Поповски

Анте Поповски е важна врска со Хрватска, не само заради неговите пријателства со неколку македонски уметници кои целиот свој живот твореле во Хрватска, како што беа композиторот Тома Прошев и сликарот Ордан Петлевски, туку и заради наградата „Антево перо“ за поезија. Оваа награда од неодамна ја отвори можноста македонски поети од други држави да се пријават на конкурсот, а Јулијана Младеновска-Тешија, Македонка која живее и работи во Хрватска, е добитничка на оваа награда за 2022 година.

Света песна

Во организација на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек, а под покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска, трибината се одржа на 11 декември 2025 година во прекрасната библи-

отека – дневна соба на Евангелскиот теолошки факултет во Осиек, а ја отворија деканот на факултетот, д-р Далибор Краљик и претседателот на МКД „Браќа Миладиновци“, Борис Трајановски. На настанот присуствуваа студентите на факултетот, членовите на МКД „Браќа Миладиновци“, но и гости и пријатели од градот. Претставувањето на поезијата на Анте Поповски, со посебен осврт на неговата стихозбирка „Света песна“, го водеше Јулијана Младеновска-Тешија, продеканка за меѓународна соработка на овој факултет.

Вечерта беше необична заради нејзиниот мултимедијален карактер: започна со музиката на композиторот Тома Прошев, за потоа со поезијата на Поповски да се изменуваат делата од сликарскиот опус на Димитар Кондовски, Петар Мазев, Коле Манев и Ордан Петлевски.

„Идејата е од таму што сите овие автори, покрај тоа што биле блиски пријатели и современици, имале една голема љубов: Македонија. На некои меѓу нив втора тат-

ковина им била Хрватска, но на сите најважно им било сфаќањето дека уметноста поврзува. Таа е како предиво што се шири помеѓу земјите и луѓето, ја обогатува сегашноста и дава надеж за едно поубаво утре“, рече Младеновска-Тешија.

Поезија и музика

На настанот покрај музиката и визуелното – избраните дела на наведените автори, како аудио запис беа вткаени и гласовите на студентите Вања Николиновиќ, во улогата на Адам, кој читаше делови од поезијата на Поповски во препев на хрватски јазик, и Рута Марија Велешанов која пак во улога на Ева, читаше изворни стихови на македонски. Објаснувајќи, Младеновска-Тешија рече дека „ова се два средишни поетски и библиски ликови, Адам и Ева, но тука се и Каин и Авел. Важно беше да се слушнат драмски нивните гласови кои се толку силно претставени во „1. Песна“ на Поповски“.

„Препевот на поезијата на Поповски на хрватски не беше лесна задача, но е една од најубавите кои било кога сум ги направила. Се надевам оваа книга во целост ќе биде препеана на хрватски“, рече на крајот Младеновска-Тешија која им се заблагодари на Жорж Поповски и Здружението „Анте Поповски – Антево перо“, како и на Атина Цветановска за помошта со материјалите за Поповски и на Борјана Прошев Оливер за доставувањето на музиката на Тома Прошев.

Вечерта заврши со дружење за што се погрижија од етно-кулинарската секција „Везилки“.

Поезијата на Поповски и во светски рамки

Инаку, Поповски е без сомнение еден од најголемите македонски современи поети, есеисти, прејувачи и публицисти. Бил член на Друштвото на писателите на Македонија од 1956 година и негов претседател во два мандата; претседавал со Советот на Струшките вечери на поезијата (1966/67 и 1978/79), а бил и редовен член на МАНУ од 2000 година, како и член на Светската академија на поезијата (2002). Препеал бројни поети од Балканот и од Европа, меѓу нив и библиската „Песна над песните“. Неговата поезија е застапена во сите антологии на македонската поезија, како и во „Антологијата на светската поезија“ и преведена е на повеќе јазици во светот. Дела: „Одблесоци“ (поезија, 1955); „Вардар“ (поезија, 1958); „Самуил“ (поезија, 1963); „Непокор“ (поезија, 1964); „Камена“ (поезија, 1972); „Тајнопис“ (поезија, 1975); „Љубо-

пис“ (поезија, 1980); „Родопис“ (поезија, 1981); „Сина песна“ (поезија, 1984); „Глас од дамнината“ (публикација од литературно-историски и поетолошки карактер, 1986); „Ненасловена“ (поезија, 1988); „Оковано време“ (статии и коментари, 1991); „Меѓу животот и знаците“ (есеи, 1991); „Провиденија“ (поезија, 1995); „Окото, светлините“ (есеи, 1996); „Света песна“ (2001); „Две тишини“ (2003). Составувач е на „Светата земја на зборот“ (1995), Антологија на јидиш поезијата, и на „Орфеј и Исус: библиски мотиви во современата македонска поезија“ (2000).

Неговото име го носи и Меѓународната поетска манифестација „Анте Поповски – Антево Перо“ која е востано-

вена во 2018 година со цел зачувување, валоризирање и популаризација на неговото творештво.

Јулијана Тешија

Подароци за друштвото „Мое дете“

Трета година по ред и трето место со 107 гласови на публиката за вредните рачиња на најмладите членови на МКД „Браќа Миладиновци“!

„Бисерчињата“ потпомогнати од постарите креативци на МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек направија екипа „Весело борче“ и на 4 декември 2025 година учествуваа на работилницата за украсување на божиќни дрвца во организација на Евангелскиот теолошки факултет во Осиек. По двочасовното китење со најразлични украси во златно-црвени бои на македонското сонце, „Веселото борче“ стана дел од натпреварот „Дванаесет божиќни дрвца за дванаесет срца“ со кој различни екипи китат и им подаруваат радост на другите.

А „Веселото борче“ на 13 декември, кога заврши гласањето на публиката, заедно со другите пода-

роци свежо овошје и слатки спакувани во голем пакет, дојде во рацете на друштвото „Мое дете“ – здружение на родители чии деца се болни или лекувани од малигни болести.

„Верувам дека сите што денес ќе примат дрвца ќе бидат среќни, оти секое дрвце е китено со љубов“, рече во своето обраќање Јосип Лукиќ, директорот на Управниот оддел за општествени работи на Град Осиек.

„Нашата порака е љубов и тоа им посакуваме на децата и родителите од друштвото „Мое дете“, а времето пред Божиќ е најубавото време

да се дари љубов, убаво украсено борче и да се делува хуманитарно, со подароци!“, рече Свјетлана Павиќ, водителка на детската секција „Бисерчиња“.

J. T.

Вечер на поезија и музика во МКД „Илинден“

Македонското културно друштво „Илинден“ од Риека и Хрватското книжевно друштво, во рамките на манифестацијата „Денови на македонската култура 2025“, организираа книжевно-поетска програма која се одржа на 6 ноември 2025 година во просториите на Друштвото

Две книжевни промоции

- Риека ми е како дома. Уште од 2017 година, кога живеам таму, на Пекине, над Јадранското Море, и работев како научен истражувач во „Center for Advanced Studies – South East Europe“, па и сега уште повеќе кога мојата поетска книга „Географија на слободата“ (избор песни од сите мои поетски книги) излезе на хрватски јазик токму во Риека, во издание на Хрватското книжевно друштво, со поддршка на македонското Министерство за култура, рече Сарцоска.

Таа додаде дека сето ова се случило благодарение на МКД „Илинден“ и Ивона Дуноски, за време на „Деновите на македонската култура 2025“, на кои од срце им се благодариме за срдечноста, гостопримливоста и топлината, како и за сè што прават за македонската култура во Риека, на Кварнер и пошироко низ Хрватска.

Исто така, додаде дека е прекрасно што Хрватска покажува неизмерна отвореност и поддршка за странските, а сепак сродни – речиси семејни јазици, култури, книжевности и знаења.

Покрај македонската поетеса, публиката имаше можност да се запознае и со авторките Ангелка Корчуланиќ, Јелена Станојчиќ и Марица Жанетиќ Маленица, кои ја претставуваат заедничката збирка „Триптих (69 љубовни)“, посветена на различните нијанси на љубовта и женското искуство.

Гордана Квајо

Две книжевни промоции на поетско-музичка вечер на посебен начин го поврзаа зборот со музиката и го претставија богатството на македонската и хрватската книжевна традиција. Програмата се одржа во рамките на Месецот на хрватската книга, благодарение на долгогодишната соработка помеѓу МКД „Илинден“ и Хрватското книжевно друштво, која и овој пат ја потврди важноста на културната размена и пријателството меѓу двете заедници.

Низ програмата водеше риечкиот поет Валерио Орлиќ, почесен претседател на Хрватското книжевно друштво, а за музичкиот дел се погрижија пејачко-музичката група на МКД „Илинден“ и Михаел Арчон, активен на риечката културна сцена како поет, изведувач и музи-

чар.

Беше претставена збирката песни „Географија на слободата“ од македонската поетеса, прозаистка, есеистка и преведувачка Наташа Сарцоска, чиј опус го одразува современиот дух на македонската книжевност.

Наташа Сарцоска (Скопје, 1979) е авторка на шест збирки поезија и еден роман, а со своето творештво учествувала на бројни меѓународни поетски фестивали и добитничка е на многу награди и признанија. Живее во Скопје, а патува низ целиот свет. Сарцоска течно зборува седум јазици, меѓу кои и хрватскиот. Нејзините песни досега се препеани на повеќе од дваесет јазици и се објавувани во САД, Италија, Косово, Хондурас, Мексико и Хрватска.

„Тиквешко и пинели“

Во рамките на „Деновите на македонската култура“, втора година по ред, по одлично прифатената идеја за спој на македонска музика, поезија и ликовна уметност, на 14 ноември 2025 година беше одржана ликовната работилница „Тиквешко и пинели“.

Во просториите на МКД „Илинден“ во Риека се собра мала, креативна група желна да научи нешто ново, под водство на водителката на работилницата, Луција Прпиќ, студентка на Академијата за применети уметности во Риека.

По поздравните зборови, прет-

седателката на МКД „Илинден“, Ивона Дуноски, ги запозна сите присутни со познатиот македонски регион кој ги крие убавините на Тиквешкото Езеро и пространото виногорје.

Како најпопуларно вино се дегустираше, на сите добро познатото „Т‘га за југ“, проследено со читање на една од најубавите македонски песни на Константин Миладинов, по која виното го добило своето име.

Потоа, во добро расположение, учесничките на работилницата ги зеда своите четки – „пинели“ во раце и со стручно упатство на платно го насликаа избраниот мотив од познатиот македонски сликар Вангел Коџоман.

Г. К.

Стоп за насилството врз жените

Во традиционалниот, најемо-тивен настан во рамките на „Деновите на македонската култура“, се одржа музичко-поетска вечер „Стоп за насилството врз жените“ на 25 ноември 2025 година во просториите на МКД „Илинден“ во Риека по повод одбележувањето на Меѓународниот ден за борба против насилството врз жените, но и како поддршка на борбата против секој вид насилство.

Откако претседателката на Друштвото, Ивона Дуноски, ги поздрави присутните, домаќините и гостите, и им се заблагодари за присуството, музичко-поетската вечер успешно ја водеа Вања Калиќ и Дамир Марас.

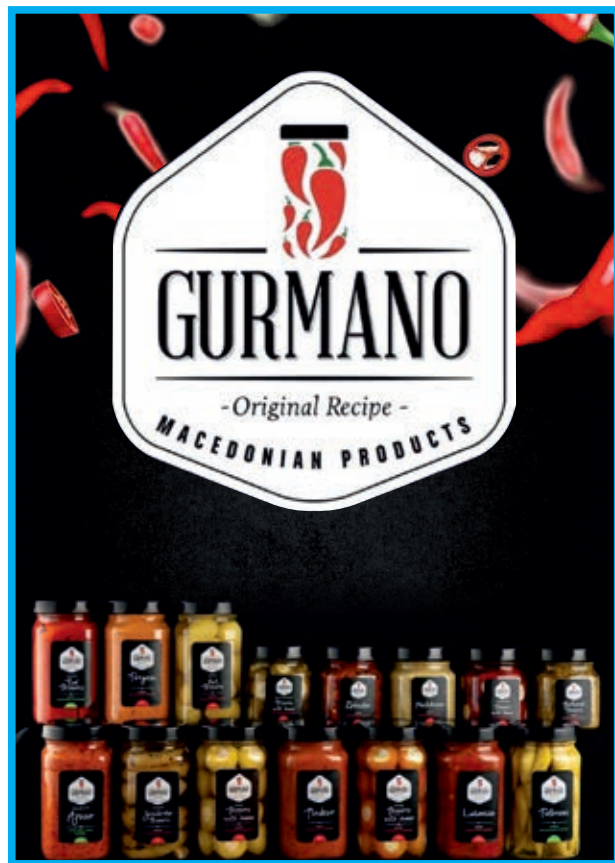
По воведните зборови на Вања Калиќ, во име на Здружението за заштита на семејството У.З.О.Р., на присутните им се обрати Паула Боговиќ, која се заблагодари за поканата да учествува на оваа манифестација. Таа изрази задоволство што оваа манифестација се одржува веќе неколку години, но и укажа на сериозната проблематика на насилството врз жените, пренесувајќи ги своите искуства од работата со жртви на насилство.

Вечерта продолжи со читање стихови од

присутните поетеси и поети, меѓу кои своја песна прочита и членот на МКД „Илинден“, Ванчо Милчов. Настапите беа проследени со силни аплаузи, но и со солзи во очите на многу присутни.

За музичкиот дел се погрижија Дамир Марас и Дарко Војковиќ.

Г. К.

Македонска вечер

И оваа година, на 22 ноември во прекрасниот амбиент на ресторанот „Кварнер“ во Ловра, се одржа традиционалната „34. Македонска вечер“, која собра голем број Македонци и нивни пријатели

Вечерта започна со пречек на гостите кои пристигнаа од цела Хрватска, со традиционален пијалак за добредојде што го понудија вредните членки на МКД „Илинден“, насмеани и облечени во нивните прекрасни народни носии.

Програмата започна со песната „Заветна“, а потоа со неколку зборови се обрати претседателката на МКД „Илинден“ – Риека, Ивона Дуноски, во името на Друштвото, на МКНМ во ПГЖ, Советот на МНМ за Град Риека и МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“.

Таа им се заблагодари за присуството на високите гости, на донаторите и на сите присутни. Ги покани сите заинтересирани да се придружат во изучувањето на македонски-

от јазик, негувањето на македонската култура, обичаи и песна, и упати благодарност до сите членови на „Илинден“ од основањето до денес, бидејќи следната година се одбележува големиот 35-годишен јубилеј на постоењето на

МКД „Илинден“.

Таа упати поздрав и благодарност до „Балканика бенд“ за долгогодишната соработка, и ги најави и поздрави ѕвездата на вечерта – првиот глас на „Танец“, Елена Андоновска, заедно со нејзиниот сопруг Марјан.

Вечер за сеќавање

На гостите им се обрати и Борис Трајановски, потпретседател на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и претседател на МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек.

Програмата продолжи со

песните на вокалната и музичката група на МКД „Илинден“, а играорците го изведоа орото „Паланечка тројка“. На песната „Македонско девојче“ и музиката на „Балканика бенд“, малкумина останаа да седат на своите маси, дури и оние што никогаш порано не играле македонско оро, овојпат се приклучија.

Со вечерата што следеше, за целоноќниот музички амбиент се погрижија неуморните „Балканика бенд“ од Р. Словенија и гостинката со прекрасен глас – Елена Андоновска од Македонија. Врв на вечерта беше богатата томбола, која ги израдува сите среќни добитници, а Ивона Дуноски им се заблагодари на бројните донатори и на сите кои на било кој начин помогнаа во реализацијата на оваа „Македонска вечер“.

Богатата културна програма на членовите на МКД „Илинден“ заврши со пригодно украсена и вкусна торта, околу која се собраа членовите на Друштвото и запеаја. Дружењето со песна и оро продолжи уште долго во ноќта.

Гордана Квајо

„Мирно лето“

Во рамките на „Деновите на македонскиот филм“, на 1 декември 2025 година во просториите на МКД „Илинден“ во Риека се одржа Ревија на македонски филм, со проекција на култниот македонски филм „Мирно лето“.

„Мирно лето“ е првата македонска црно-бела лирска комедија снимена во 1961 година во режија на Димитрие Османли, а по сценарио на Фрида Филиповиќ. Премиерата

на филмот се одржа на 18 мај 1961 година во скопското кино „Култура“. Во филмот настапуваат тогашните филмски ѕвезди: Љупка Цундева, Слободан Перовиќ, Дарко Дамески, Илија Милчин, Мери Бошкова, Петре Прличко, Стојка Цекова и Илија Цувалевски.

„Мирно лето“ и де-

нес останува омилен филм на многу генерации, благодарение на својата урбана тематика, автентичните ликови, но и духот и младешката насмевка на времето во кое е создаден.

Г. К.

Детска работилница

Во многу смеа, радост и дружење, на 3 декември 2025 година во просториите на МКД „Илинден“ во Риека се одржа тематска креативна работилница за најмладите, посветена на изработка на пригодни украси. Вредните и вешти детски рачиња, со голем ентузијазам и фантазија, изработуваа убави симболи и украси од различни материјали, а во нивната креативна авантура им помагаше и ги насочуваше водителката на работилницата, Ана Фантин.

За време на работилницата,

во пријатна и топла атмосфера се слушаа и детски македонски песни, кои дополнително ја збогатија атмосферата и кај децата разбудија чувство на радост, припадност и љубов кон македонската култура и традиција.

Преку игра, креативност и заедничка работа, децата не само што ги одбележаа претстојните празници, туку имаа можност да се дружат, да учат едни од други и да го развиваат својот креативен дух.

Работилницата заврши со насмевки, гордо покажување на изработените украси и желба ваквите активности да продолжат и во иднина, како дел од негувањето на македонскиот јазик, култура и традиција кај најмладите членови на заедницата.

Г. К.

Детска радост во МКД „Илинден“

МКД „Илинден“ и оваа година на 19 декември, во соработка со претставникот на МКНМ во Приморско-горанската жупанија и Советот на македонското национално малцинство за Град Риека, го организираше настанот „Детска радост“ за најмладите во рамките на културната манифестација „Денови на македонската култура 2025“.

Бројни деца, заедно со своите родители, баби и дедовци, со радост и голем интерес ја следеа програмата во која учествуваа учениците

кои го изучуваат македонскиот јазик и култура во ОУ „Центар“, под водство на наставничката Марија Марковска.

Годинашни драги гости беа децата – актери од Креативната лабораторија на современиот театар „Крила“, кои се претставија со божиќната театарска претстава „Калеидоскоп“.

Врвот на вечерта беше доаѓањето на Св. Никола, кој и оваа година ги израдува најмладите со

подароци, создавајќи незаборавна атмосфера исполнета со насмевки, смеа и детска радост.

Г. К.

МКД „Илинден“ на гости кај ФА „Свети Никола“

Фолклорниот ансамбл „Свети Никола“ од Риека, во организација на СКД

„Просвјета“ – подбор Риека, на 23 декември приреди голем, традиционален годишен концерт во просториите на ХКД на Сушак во Риека. Членовите на ансамблот се претставија со богат репертоар на традиционална музика и ора, збогатен со посебни кореографии подготвени за оваа пригода.

Покрај сите изведувачки групи на ансамблот-домаќин, на концертот настапија и СКД „Просвјета“

– Гомирје, СКД „Просвјета“ – Гарешница, ансамблот на водителите на СКД „Просвјета“ од цела Хрватска, како и македонскиот ансамбл „Илинден“ од Риека.

Пејачко-музичката група на МКД „Илинден“, под водство на Ивона Дуноски и Јурај Ружик, како и фолклорната група со кореографија на Натали Божиќ, преку песна и оро го претставија богатството на македонската традиционална култура и ги воодушевија присутните со својот настап.

Г. К.

Културата живее таму каде што се среќаваме

Вечерта беше осмислена како топол семеен собир, во кој секој гостин носи дел од својата приказна, а си заминува побогат за уште еден заеднички спомен

Во пресрет на божиќните и новогодишните празници, кога светлината станува поблиска, а спомените потопли, МКД „Охридски бисер“ во Загреб повторно го отвори просторот каде што македонскиот збор, песна и насмевка се среќаваат како дома. Празничната прослава, дел од манифестацијата „Денови на македонската култура“, се одржа на 18 декември 2025 година во просториите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, под покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска.

Настанот започна со воведно обраќање на претседателката на Друштвото, Ивана Брезовец, која потсети дека културата се чува со средби и заеднички мигови. Таа истакна дека прославата „Зачувување на македонската култура и традиција“ претставува можност да се доживее како нешто убаво и блиско,

особено во период кога празниците не повикуваат на заедништво и човечка топлина.

Вечерта беше осмислена како топол семеен собир, во кој секој гостин носи дел од својата приказна, а си заминува побогат за уште еден заеднички спомен. Посебна радост внесе вниманието посветено на најмладите, за кои беа подготвени новогодишни подароци.

Музичкиот дел на програмата беше збогатен со настапот на пејачката група „Моми бисерни“, под водство на Сафиудин Алимоски, која изведе неколку македонски народни песни, како и со настапите на секциите на Друштвото, кои уште еднаш ја потврдија разновидноста на македонското културно творештво.

Празничната атмосфера беше заокружена со богата трпеза од домашни македон-

ски специјалитети подготвени од кулинарската секција вод водство на Недка Тркуља. Низ разговор, дружење и ведро расположение, со честитки и добри желби за претстојните празници, прославата уште еднаш создаде чувство на припадност и континуитет, дека и далеку од татковината, македонската култура и традиција се сака, почитува и негува.

Е. П.

Традиција што не поврзува – во пресрет на Божиќ

Како дел од манифестацијата „Традиција што не поврзува“, членови на националните малцинства во Загреб, заедно со мајстори на хрватските традицио-

нални занаети, на 6 декември 2025 година во Културниот центар во Дубрава, преку интерактивни детски работилници, ги презентираа своите уникатни техники во изработка на божиќни симболи. Тоа беше добра прилика за дружење и оживување на спомените од минатото и обичаите во исчекувањето на Божиќ.

Убавината на мултикултурализмот во Загреб се рефлектира во нематеријалното културно наследство содржано во зачуваниите традиционални уметности на поединечните народи, кои се симболи на нивниот идентитет што го негуваат далеку од своја-

та татковина. Македонската традиција на работилницата ја презентираше МКД „Охридски бисер“ од Загреб. Со помош на претседателката на Друштвото, Ивана Брезовец и водителката на кулинарската секција, Недка Тркуља, децата месеа тесто и правеа различни коледарски лепчиња и колачи кои, според македонскиот обичај, им се подаруваат на коледарите кои доаѓаат во домовите на Бадник и со коледарски песни го честитаат празникот со желби за здравје, среќа и благосостојба во наредната година.

Настанот кај учесниците донесе радост од заедничкото творење и споделеното знаење. Кога се негуваат со љубов, традициите продолжуваат да не поврзуваат преку генерации, култури и срца.

Е. П.

Дела на Крунислав Стојановски изложени во Истра

Познатиот македонски академски ликовен уметник Крунислав Стојановски со загребска адреса, учествуваше со свои дела на две групни изложби во Истра. Изложбата, која беше дел од тематскиот проект „Перцепција на сонштата“, а организирана од Хрватското друштво на ликовни уметници од Истра, се отвори на 19 септември 2025 година во просториите на ХДЛУ на Истра во Пула и можеше да се разгледа до 10 октомври.

Другата изложба „Траги од нас: огледало кон светот“, беше во организација на „HART“ – Хрватско здружение за арт терапија. По повод Европскиот ден на арт терапијата, кој се одбележува на 24 септември, а во склоп на „8. Фестивал на младиот театар“, изложбата се отвори на 21 септември во галеријата „Улика“ во Бале, каде што можеа да се видат дела на членовите на „HART“, кои се воедно и ликовни уметници и арт терапевти. Темата на изложбата беше истражување на длабоката врска помеѓу личниот израз и внатрешниот и надворешниот свет, повикувајќи се на рефлексивност, креативност и дијалог. Преку овие ликовни дела беше прикажана моќта на уметноста како медиум за самоспознавање, емоционална комуникација и социјална рефлексивност.

Е. П.

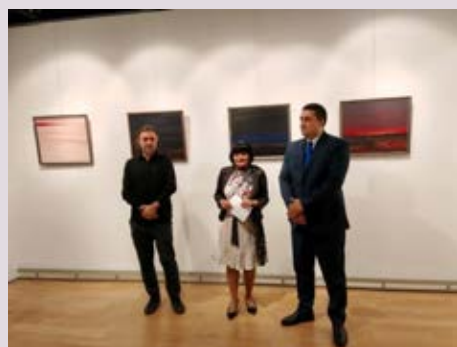

„Заоѓања“

На 23 септември 2025 година во македонскиот Културно-информативен центар во Загреб беше отворена изложбата „Заоѓања“ на истакнатиот македонски современ ликовен уметник, Никола Пијанманов. Воведно обраќање имаше директорката на македонскиот КИЦ, Мими Ѓорѓоска Илиевска, која ги претстави изложените дела и го нагласи значењето на Пијанманов во современата ликовна сцена.

Изложбата официјално ја отвори македонскиот амбасадор во Хрватска, Драган Ѓурчевски. Пијанманов во своето обраќање пред бројните посетители говореше за личниот процес на создавање на делата, инспирациите за изложбата, како и за значењето на ова претставување во Загреб.

Е. П.

„Папокот на светлината“ пред хрватската публика

На 25 септември 2025 година од печат излезе хрватското издание на романот „Папокот на светлината“ од наградуваниот македонски автор Венко Андоновски. Романот го објави издавачката куќа „ТМ press“ од Загреб, во превод од македонски на хрватски јазик на проф. д-р Борислав Павловски, истакнат македонски есеист, театролог, теоретичар, критичар и преведувач, поранешен водител на Катедрата за македонски јазик и книжевност при Филозофскиот факултет во Загреб.

Романот е духовна и книжевна надградба на претходното дело на авторот „Папокот на светот“ (2000 г.) и истражува длабоки филозофски и морални дилеми, поставувајќи го прашањето како поединецот се справува со кризата на значењето во современото општество. Андоновски вешто и луцидно си игра со времето и просторот, временскиот дисконтинуитет, но и со една од вечните опсесии на човечката раса – бесмртноста.

Е. П.

КУЛТУРА

Богатството на јазиците

МКД на ИЖ „Св. Кирил и Методиј“ од Пула секоја година организира „Фестивал на различноста на јазикот и говорот во Истра, сличност и разлика со македонскиот јазик“, кој оваа година беше одржан во просториите на Друштвото на 19 ноември 2025 година

Не е целта само да се покаже или само да се слушне македонскиот јазик, туку целта е и што повеќе истиот да се пренесе на новите генерации, на младите кои се надвор од својата татковина и кои не го зборуваат, да се поттикнат на размислување дека имаат свој јазик, култура и обичаи. Воедно со презентацијата на македонскиот јазик во оваа програма цел е да се направи споредба со јазикот и говорот во Истарската жупанија која е мултикултурна, и да се види сличноста и разликата на македонскиот со јазиците и говорот во Истра.

Настанот го отвори претседателката на Друштвото, Милена Златеска, со песната „Аманет“ од првата своја книга „Огниште“, со која и ги поздрави присутните. Таа им се заблагодари на Советот за националните малцинства во Република Хрватска, на Истарската жупанија и Град Пула за финансирањето на програмата. Златеска ја нагласи улогата на семејството кое има задача да ги подучува своите деца, но зада-

ча имаат и Друштвата кои и за тоа постојат и ја носат одговорноста кон својот народ, кон својата држава, а пред сè кон своите деца, кои треба да знаат за своето потекло.

Поезија и песна

На настанот, присутни беа и заменик-градоначалникот на Град Пула, Вито Паулетик и водителката на Управниот одел за култура и цивилно друштво, Паола Орлик, кои дадоа поддршка за еден ваков проект, каде што на едно место се зборува за јазиците и говорот што се користат во Истарската жупанија, и на мнозинскиот народ и на малцинствата, а и на Истријаните кои и денес го користат говорот на своите предци.

Како што секоја година се организира по некоја промоција, така и оваа, таа чест ѝ припадна на Хелена

Петрановиќ, припадничка на унгарското национално малцинство, која ги запозна присутните со унгарскиот јазик преку нејзините стихови. Златеска своите стихови ги читаше на македонски јазик, исто и Михаел Јаневски, ученик кој посетува настава по македонски јазик прочита една песна на својот мајчин јазик, а стихови на македонски читаше и Наталија Лековска. Националната заедница на Бошњациите во Истра ја претстави Наташа Бабиќ. Славица Лончариќ Гугум читаше своја поезија на стандарден хрватски, како и Бранка Орлик. Бошњачката национална заедница од Пула ја претстави Асја Кахримановиќ, која посетува настава на бошњачки јазик по моделот Ц. Бранка Рожман читаше црногорски афоризми. Милан Пачиќ ги претстави истарските дијалекти и говор. Сашка Соломоновска Јаневска, наставничка по Македонски јазик и култура и претставничка на македонското национално малцинство во Истарската жупанија ја заокружи програмата давајќи му важност на македонскиот идентитет.

На настанот настапија и оркестарот и хорот на Друштвото под водство на Зоран Гардашевиќ. На вечерта претседателката Златеска врачи благодарница од Друштвото на Град Пула за долгогодишната соработка.

Михаела Златеска

Филмска уметност низ историјата и современоста

Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, во рамките на „Деновите на македонскиот филм во Истра“, на 26 ноември 2025 година во своите простории го прикажа филмот „Три дена во септември“.

За македонскиот филм во Република Хрватска зборуваше Маја Грегл, драматург и писателка. Меѓу останатото зборуваше и за учеството на македонскиот филм како малцинска копродукција на Пулскиот филмски фестивал. Јанко Жуфиќ, универзитетски професор, даде своје излагање за развојот на македонскиот филм со осврт на македонскиот филм „Три дена во септември“. Тој зборуваше од самите почетоци на македонскиот филм во 1905 година до денес, при што рече дека готово во сите години филмот го дава оној момент на вистината во кој народот

и се наоѓа.

За филмот „Три дена во септември“ од 2015 година, во кратки црти за сценаристот, режисерот и за главните актери излагање имаа студентки од Факултетот за воспитни и образовни науки при Универзитетот „Јурија Добрила“ во Пула. Овој настан како и многу други, со доаѓањето на повеќе студенти кои го проследија филмот и учествуваа во програмата, го покажува заедничството на овој град, а и ја потврди културната соработка помеѓу Хрватска и Македонија.

- Оваа вечер беше даден вреден увид во развојот и значењето на македонската филмска уметност низ историјата и современоста. Сите присутни задоволно и со коментари за филмот продолжија да се дружат и по завршувањето на службениот дел на програмата, рече Милена Златеска, претседателка на Друштвото.

Програмата е финансирана од страна на Советот за националните малцинства на Република Хрватска, Истарската жупанија и Град Пула.

М. З.

Детски радости

Во склоп на „Деновите на македонската култура“, а во чест на новогодишните и божиќни празници во просториите на Македонското друштво на Истарската

жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула беше одржана детска програма на 14 декември 2025 година.

Претседателката на Друштвото, Милена Златеска, ги поздрави присутните, пред сè најмладите и ја претстави етно креативната изложба. Во програмата „Со зборовите прегрнувам“ ги слушнавме стиховите наменети за најмладите од присутните поети. Своја поезија наменета за децата читаа Габриела Давидовска Баниќ, Славица Лончариќ Гугум, која има и издадено книги за деца, Милан Пачиќ и други. Златеска читаше песни од збирката за деца „Веселба во шумата“ од македонскиот автор Мирко Томовски и „Допри ја месечината“ од авторот Валерио Орлиќ.

Прочитаните песни ги развеселија децата, а и родителите, и бабите и дедовците. Ги веселеше и тоа што имаа средба со лица кои пишуваат

поезија и имаат книги.

Со доаѓањето на Дедо Мраз и неговиот поздрав децата уште повеќе се развеселија и со песнички доагаа по подароците што им ги носеше во големата вреќа. Сите деца со свои песни и прашања му се обраќаа, или одговараа на прашањата од Дедо Мраз. Песнички пееја Зара Петерцол, Матео Птичек, Миња Кривокапиќ Златеска и други, а со музика ги пратеше Зоран Гардашевиќ, водител на хорот во Друштвото.

Присутните членови на Друштвото, исто така, добија по некој подарок од Дедо Мраз и се придружија покрај трpezата која ја красеа разни бонбони, чоколади и други божиќни и новогодишни колачи и традиционални македонски јадења. Со песна и оро беше завршена уште една програма на Друштвото со честитки и желби за среќна и благословена нова година. Оваа програма воедно беше и последна годинава во „Деновите на македонската култура во Истра“.

М. З.

Средбата со нашинци секогаш буди емоции

По втор пат, организирани членовите на Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула беа во Македонија

Прва дестинација во Македонија на патувањето од Хрватска беше Прилеп. Вечерта беше посетен и разгледан стариот дел на градот, историските знаменитости, чаршијата, стариот градски часовник, старата џамија. Посебно забележително беше тоа што во доста ресторани и градски кафеанчиња беа изложени народни носии, а во еден од нив беше поставена етно изложба, што посебно ја покажува убавината на женската и машката народна носија.

Следниот ден, на 25 септември беше посетен Тутунскиот музеј, нешто посебно ексклузивно, нешто што човек не може да го види било кога и било каде, нешто посебно за Македонија, а на светско ниво – предмети за пушење со кои се служеле видни личности во историјата, начин на врзување на тутунот, повеќе видови на цигари, голем број на лулиња кои ги користеле познати личности, пури, меѓу кои и оние кои ги пушел Тито, претседателот на СФР Југославија. Па видови на тутун – не само тој којшто се пуши, туку и тој кој може да се жвака, а и имаше и таков во прав кој може да се шмрка преку нос, кој некои од присутните членови го пробаа и рекоа дека мириса на ментол.

Прилеп

Прва дестинација во Македонија на патувањето од Хрватска беше Прилеп. Вечерта беше посетен и разгледан стариот дел на градот, историските знаменитости, чаршијата, стариот градски часовник, старата џамија. Посебно забележително беше тоа што во доста ресторани и градски кафеанчиња беа изложени народни носии, а во еден од

нив беше поставена етно изложба, што посебно ја покажува убавината на женската и машката народна носија.

Следниот ден, на 25 септември беше посетен Тутунскиот музеј, нешто посебно ексклузивно, нешто што човек не може да го види било кога и било каде, нешто посебно за Македонија, а на светско ниво – предмети за пушење со кои се служеле видни личности во историјата, начин на врзување на тутунот, повеќе видови на цигари, голем број на лулиња кои ги користеле познати личности, пури, меѓу кои и оние кои ги пушел Тито, претседателот на СФР Југославија. Па видови на тутун – не само тој којшто се пуши, туку и тој кој може да се жвака, а и имаше и таков во прав кој може да се шмрка преку нос, кој некои од

присутните членови го пробаа и рекоа дека мириса на ментол.

Крушево

Патот продолжи кон Крушево каде беше посетена спомен куќата на Тоше Проески и неговото вечно почивалиште. Беше посетен и споменикот „Илинден“, кој е познат и под името „Македониум“. Споменикот службено е отворен 1974, а посветен е на сите борци и револуционери на Илинденското востание, како и на борците партизани, на Народноослободителната борба на Македонија од 1941 до 1944 година.

По враќањето од Крушево, вечерта во Прилеп беше организирана програма под наслов „Промоција на национални вредности“, одржана во НУЦК „Марко Цепенков“. На настанот учествуваа КУД „Мирче Ацев“ од Прилеп, Фолклорниот ансамбл „Тиквеш“ од Кавадарци и МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, хорот и оркестарот со водителот Зоран Гардашевиќ и фолклорот со водителката Драгица Мартиновиќ. Се претставија и членовите на литерарната секција, Радојка Крамар, Луција Шкалиќ, Милан Пачиќ и водителката Милена Златеска, кои читаа своја поезија.

Претседателката на Друштвото, Милена Златеска, присутните ги поздравува во свое и во името на сите асоцијации на македонското национално малцинство во Хрватска. Таа им се заблагодари на домаќините, на организаторите, а посебна благодарност упати до Борис Темоски, Илија Богатиноски и Илија Ристески, кои придонесоа за организацијата на престојот во Македонија, посебно во Прилеп.

Битола и Овчарани

На 26 септември следеше посета на Битола, битолската чаршија, битолските сокаци и Хераклеја. Би-дејќи Битола граничи со Грција, со Лерин, патот нè одведе до Леринското село Овчарани, Егејска Македонија. Ова село, како што дознавме, брои околу 2500 жители од кои 90% се Македонци, кои одлично го зборуваат македонскиот јазик, а и

самите тврдат дека тоа им е мајчин јазик. Тука, членовите на Друштвото од Пула ги дочекаа тамошните Македонци со раширени раце, со прегратка полна љубов, желни да ја слушнат македонската песна и да го заиграат македонското оро. Па беше одржана програма при што претседателката Златеска ги поздравува присутните на својот мајчин македонски јазик што многу значи за овие Македонци во Грција. Златеска ги запозна и со правата на малцинствата во Хрватска, за постоењето на сите асоцијации на МНМ во Хрватска и нивното финансирање од Државниот буџет, за организираниите и реализирани програми и за користењето и изучувањето на мајчиниот македонски јазик.

Поезијата на Златеска емотивно беше примена од страна на Македонците од Овчарани, како и песната „Едно малој моме“ на хорот и оркестарот, каде се насети големата носталгија за своето, за песната, за јазикот, за обичаите. Следеше и македонското оро на фолклорот и поезијата на поетите членови на литерарната секција.

Во име на домаќините поздравува упати Сакис Роман на својот мајчин македонски јазик, со посебни зборови на гостопримство, со голема радост и почит кон сè што е македонско. Чувствата на радост и возбуда беа обострани, доживувањата посебни и многу поразлични од другите настапи. Трpezата беше преполна со посебни јадења за посебниот дочек. Меѓу мештаните имаше и Грци кои, исто така, изразија посебно гостопримство на дочекот, а и на испраќањето.

Гостите беа испратени со македонски ора кои се играат во тој крај,

а и со желба за повторно видување. За организацијата на оваа средба помеѓу Македонците од Хрватска и од Грција посебна заслуга има Македонската граѓанска асоцијација „Нè има“ од Прилеп. Претседателката Златеска посебна благодарност упати до Павлос Воскопоулос Филипов, кој е особено заслужен за оваа средба и кој ги дочека членовите на Друштвото. Програмата беше проследена, и од македонски, и од грчки медиуми.

Македонски Брод

Последниот ден на престојот во Македонија, патот водеше кон Македонски Брод, родното место на претседателката на Друштвото, Милена Златеска, каде на 27 септември се организираше „Втора поречка поетска манифестација“ во организација на Домот на културата на Македонски Брод, Литературниот клуб и општината на Македонски Брод. МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“ и тука се претстави со својата програма. Со тоа заврши патот на еден бескрајно емотивен престој во еден посебен крај, исполнет со топлина и гостопримство.

Михаела Златеска

„Поезија без граници“

Долги низ години МКД „Билјана“ од Задар ја остварува програмата „Поезија без граници“ во рамките на културната манифестација „Денови на македонската култура“, како поттик сите поети да читаат на мајчин јазик. Од самиот почеток, кога претседателката на Друштвото, Мирјана Мајкиќ, ја осмисли оваа програма, веднаш го знаеше нејзиниот контекст.

„Почетоците беа малку стресни, а всушност убави. Првата година програмата ја одржавме во несоод-

ветен простор, а испадна преубаво“, се присети Мирјана Мајкиќ, која е и водителка на литературната секција „Записи со љубов“ при МКД „Билјана“.

Во Задар постои поетска група „Емилија и пријатели“ која се состанува на поважни датуми, а членовите се редовни гости и учесници во програмите на МКД „Билјана“, па така беше и на 29 ноември 2025 година во просториите на Друштвото каде што се одржа „Поезија без граници“. Се читаше на македонски и

на хрватски јазик, но беше застапена и поезија на дијалекти.

Се преплетија стихови и македонски песни сплотени како синцир, а вечерта помина во пријатна атмосфера и дружење. Кулинарската секција на Друштвото се погрижи на трpezата да се најдат специјалитети од македонската и хрватската кујна. Програмата се одржа под покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска.

А. Г.

Македонска седенка

На 13 декември 2025 година во преубава домаќинска атмосфера се собравме токму онака како што самиот наслов на програмата гласи. Во минатото, жените во македонските села откако ќе ги завршеле своите обврски на нивите се собирале навечер секоја со своја рачна работа, пееле и си кажувале смешни и помалку смешни приказни“, вели Мирјана Мајкиќ, претседателка на МКД „Билјана“ од Задар за настанот „Македонска седенка“.

Таа додава дека токму така ја замислил и оваа вечер во Друштвото, водителот на етно работилницата „Герѓев“, Драган Јакимовски.

Од МКД „Билјана“ велат дека дознале дека и во други држави, исто така, се негувало и сè уште се негува овој вид на собирање на жени и девојки, дури и на девојчиња кои сакале да учат рачна изработка.

- Слушнавме дека и во Македонија во краиштата каде што зимата е подолга сè уште се негува овој вид

на седенка. Со везење, плетење и изработка на некои украси, членовите и гостите пееја сите заедно македонски песни. Мошне интересно беше кога на масата беа ставени материјалите за изработка па на почеток жените се најдоа во чудо и не знаеја што да одберат да работат. Но, сепак секој си најде работа спрема своите афинитети, вели Мајкиќ.

Песните и приказните поврзани со легенди од минатото време ги насмеаја вредните етно работнички. А како што било во минатото, со работата требало нешто и во уста да се стави, па тука се покажаа вредните членови на Друштвото.

Програмата се одржа под покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска.

А. Г.

„Синиот портокал“ – силна културна порака од Велес во Сплит

На 17 ноември 2025 година во Градскиот театар на младите во Сплит беше изведена театарската претстава „Синиот портокал“, по текст на Александар Ивановски, во изведба на народниот театар „Јордан Хаџи Константинов – Џинот“ од Велес

Македонското културно друштво „Македонија“ од Сплит со голема посветеност и континуитет ја негува и унапредува македонската култура и уметност во Република Хрватска. Во таа насока, манифестацијата „Денови на македонската есен во Сплит“ со години претставува значаен културен настан и препознатлива платформа за претставување на македонското културно творештво пред пошироката јавност.

Во рамките на оваа манифестација, во Градскиот театар на младите во Сплит беше изведена театарската претстава „Синиот портокал“, по текст на Александар Ивановски, во изведба на народниот театар „Јордан Хаџи Константинов – Џинот“ од Велес. Претставата беше проследена со исклучително голем интерес и бројна публика, меѓу кои припадници на македонската заедница во Сплит, љубители на театарската уметност, како и гости од културниот и јавниот живот на Сплит.

„Синиот портокал“ е современа драмска претстава која на суптилен и емотивен начин ги от-

вора прашањата за човечките односи, внатрешните борби, прифаќањето и личната трансформација. Преку внимателно изградените ликови, минималистичката, но ефектна сценографија и силната актерска интерпретација, претставата успеа да воспостави длабока емотивна врска со публиката. Секоја сцена беше дочекана со внимание и тишина, а завршетокот на претставата беше награден со долготраен и искрен аплауз.

Културна размена

Актерската екипа на Театарот од Велес уште еднаш ја потврди својата професионалност и уметничка зрелост, при што изведбата остави силен впечаток и поттик за размислување кај присутните гледачи. Претставата не беше само уметнички настан, туку и културен дијалог меѓу сцената и публиката, меѓу Македонија и Хрватска. По завршувањето на изведбата, следеше дружење и разговор со актерите и авторскиот тим. Оваа неформална средба дополнително ја збогати вечерта и создаде чувство на блискост и заедништво, што е една од главните вредности на ваквите културни настани.

Во име на Друштвото, претседателката Марта

Жаја им се обрати на присутните, изразувајќи благодарност до актерската екипа и раководството на Театарот од Велес за гостувањето и успешната соработка. Таа ја истакна важноста на културната размена и улогата на театарот како универзален јазик што ги поврзува луѓето, без оглед на географските и националните граници. По тој повод, на директорот на Театарот од Велес, Жарко Спасовски, му беше врачен пригоден подарок како симболичен знак на почит и благодарност од МКД „Македонија“ од Сплит. Ова гостување уште еднаш ја потврди успешната соработка меѓу МКД „Македонија“ и културните институции од Македонија, како и значењето на ваквите настани за зачувување на македонскиот јазик, култура и идентитет во дијаспората.

„Деновите на македонската есен во Сплит“ продолжуваат да бидат мост меѓу културите и простор за афирмација на македонската уметност, збогатувајќи го културниот живот на градот и придонесувајќи кон меѓусебното разбирање и почитување. Оваа манифестација беше реализирана со помош на Советот за националните малцинства на Република Хрватска и Град Сплит.

Марта Жаја

Мултикултурна соработка

Градоначалникот Шута ги прими претставниците на македонската заедница во Сплит

Градоначалникот на Сплит, Томислав Шута, на 14 ноември 2025 година, ги прими протојерејот-ставрофор Кирко Велински, парохиски свештеник на Македонската православна црква во Хрватска, претставничката на македонското национално малцинство во Сплит, Венка Џанко, и претседателката на Македонското културно

друштво „Македонија“ од Сплит, Марта Жаја.

Протојереј-ставрофор Велински му посака успешен мандат на градоначалникот и ги пофали одличните односи со Град Сплит, Владата на Република Хрватска и со сите национални заедници.

На приемот, покрај градоначалникот, присуствуваа водителот на

Управниот оддел за општествени дејности, Мате Омажиќ, и водителката на Одделот за демографија и здруженија на граѓани, Наца Младиниќ.

Градоначалникот Шута им се заблагодари за изразената поддршка и ја истакна

целосната отвореност на Град Сплит за унапредување на соработката. Тој потврди продолжување на поддршката за активностите на македонската заедница, како и за сите други национални малцинства и верски заедници. На состанокот беше потврдено и понатамошното зајакнување на поддршката кон македонското национално малцинство во интерес на мултикултурноста и заедничкото дејствување за доброто на сите граѓани на Сплит.

Долгогодишната соработка меѓу Град Сплит и македонското национално малцинство се заснова на заемно почитување, културна размена и поддршка за зачувување на македонскиот идентитет. Градот континуирано ги поддржува активностите на заедницата преку организирање културни манифестации, изложби и концерти, одбележување значајни датуми од македонската историја и традиција, како и преку проекти кои промовираат мултикултурност, толеранција и инклузивност.

Марта Жаја

Културна смотра за Меѓународниот ден на човековите права

Како и секоја година, така и оваа 2025, на 10 декември во Хрватскиот дом во Сплит се одржа традиционална смотра на културното творештво на националните малцинства. Манифестацијата се организира по повод одбележувањето на Меѓународниот ден на човековите права.

Настанот беше организиран од страна на Координацијата на советите на националните малцинства, а се одржа под покровителство на Град Сплит. На смотрата учествуваа шест културно-уметнички друштва од националните малцинства кои живеат и дејствуваат во градот Сплит.

Македонското културно друштво „Македонија“ се претстави

со настап на хорот, под водство на Олга Барбир, кој изведе традиционални македонски песни: „Елено ќерко“, „На срце ми лежи“ и „Тргна ми Ленка“. Игроорната група „Македонија“, под водство на Блага Масачеси, настапи со орото „Водарки“.

Со традиционалното одбележување на оваа манифестација се истакнува афирмацијата на човековите и малцинските права, како и важноста на меѓусебното почитување и соживот. Градот Сплит континуирано се залага за зачувување и негување на културното

богатство што произлегува од различностите на културите и традициите на народите кои живеат во овој град.

М. Ж.

Новогодишна бајка за најмладите во духот на македонската традиција

Во просториите на МКД „Македонија“ во Сплит на 20 декември 2025 година се одржа предновогодишна забава за најмладите членови на Друштвото, во склоп на манифестацијата „Македонска традиција и обичаи“ во Сплит. Настанот помина во весела, разиграна и топла атмосфера, исполнета со детска песна, смеа и радост. Насмеаните и возбудени децкиња со големо нетрпение го доче-

каа Дедо Мраз, кој на сите им подели новогодишни пакетчиња и им раскажа новогодишна приказна – интересна и забавна, во која подеднакво уживаа и децата и возрасните.

Програмата беше збогатена со настапот на учениците од ОУ „Скалице“ во Сплит кои го изучуваат македонскиот јазик. Тие се претставија со рецитирање и пеење новогодишни и божиќни песнички на македонски јазик, со што дадоа посебен придонес кон зачувувањето и

промоцијата на македонскиот јазик и култура. Заедно со нив настапи и Милена Георгиевска, наставничка по македонски јазик и водителка на Работилницата за учење и изучување на македонскиот јазик при Друштвото.

Оваа новогодишна програма ја следеа повеќе од триесет најмлади членови, а истата беше подготвена од МКД „Македонија“ од Сплит. Настанот беше реализиран со поддршка на Советот на националните малцинства на Република Хрватска.

М. Ж.

Стоп на насилството врз жените

По повод одбележувањето на манифестацијата „Стоп на насилството врз жените“ во Кафе галеријата „Ѓина“ во Задар, на 22 ноември 2025 година се собраа повеќе од дваесетина поети кои читаа свои песни на тема насилство врз жените и насилство воопшто.

Настанот беше исполнет со силни емоции, зборови на поддршка и повик за промени. Статистиката покажува дека секоја година бројките на жртвите на насилство се зголемуваат, наместо да се намалуваат.

Освен задарски, имаше поети и од Водице, Шибеник и Сплит. На настанот беа присутни и поетеси, членки на МКД „Билјана“ од Задар, Мирјана Мајкиќ и Мелика Поповиќ.

Сите заедно, преку својата поезија испратија порака за достоинство, храброст и солидарност, ставајќи го гласот на жената во центарот на вниманието. Настанот потсети дека уметноста може да биде моќно средство против насилството и дека молкот мора да се замени со збор, а стравот со заедништво. Се

слушнаа и некои лични искуства. Во паузите пееше Теа Видаиќ, а првата песна која ја отпеа беше „Јовано, Јованке“, на која се придружија и останатите учесници на настанот.

А. Г.

Македонскиот ген нè прави жилави, упорни и истрајни

Со свежи идеи, одговорност и голема љубов кон македонската традиција, култура и јазик, Ивана Брезовец неодамна ја презеде функцијата претседателка на МКД „Охридски бисер“. Нејзиниот избор означува ново поглавје за Друштвото исполнето со енергија, младост и посветеност. Во разговорот за „Македонски глас“, таа открива што ја мотивира, кои се нејзините цели и како го гледа развојот на македонската заедница во Загреб

Што значи за Вас изборот за претседателка на МКД „Охридски бисер“?

Довербата која ми ја дадоа членовите на МКД „Охридски бисер“ е голем предизвик, но и признание за комуникацијата која взаемно ја градиме сите во Друштвото низ годините. Во него сум член 15 години. Една недела по моето пристигнување во Загреб, сопругот ми даде идеја да ги побарам Македонците во Загреб, со зборовите дека таму ќе се чувствуваме како дома. Така дојдов во Друштвото и останав. Во него запознав прекрасни луѓе, стекнав нови пријателства и со своето работење го давам својот придонес во развојот и афирмацијата на истото.

Лични борби и предизвици

Колку личните животни искуства и потеклото влијаеја врз Вашиот карактер и пристап кон работата во Друштвото?

Секој човек кога ја напушта татковината се надева дека неговиот нов дом ќе донесе радост и насмевки, и дека животот ќе биде хармоничен и исполнет со убавини. Личните борби и предизвиците кои ги носи животот

ме преселија од мојот роден град Пробиштип во Загреб. Пораснав со легендите на Лесновскиот манастир и сè што претставува Лесново за Македонија. Таа тврдокорност и нашиот македонски ген нè прават жилави, упорни и истрајни. Никогаш не е едноставно да се дојде до успехот. За него треба многу вложување, искреност, континуирана работа и љубов.

Кои ќе бидат Вашите први чекори на дејствување?

Како дипломиран професор на ФЛФ „Блаже Конески“ во Скопје, уште на самите почетоци ја согледав потребата за создавање на услови за работилница каде што ќе се учи македонски јазик за возрасни. Подоцна се оформи и литературна секција и многу сум горда на успехите кои ги постигнуваат сите заинтересирани учесници во програмата. Првите мои чекори се поголема афирмација на Друштвото и на неговите секции, зголемување на бројот на активните членови и подмладување на членството во чија реализација сме веќе вклучени. Континуираното работење ќе овозможи резултати и видлив напредок.

Што очекувате од новиот тим и како ќе го градите заедничкиот дух на соработка?

Управниот одбор го сочинуваат членови кои се веќе

дел од работата на Друштвото и во него сега сме и тројца нови членови. Соработката до сега е одлична и она што е пред нас е предизвик кој се надевам дека успешно ќе го финализираме.

Проекти

Како лично ја доживувате улогата на еден културен мост меѓу Македонија и Хрватска?

Како наставник во Првата гимназија каде што се изучува македонскиот јазик по моделот Ц се роди идејата да ги создадам проектите „Македонскиот јазик е нашиот идентитет“ и „Рацин во моите очи“. Многу сум задоволна што наидовме на прекрасен прием и во Македонија. МКД „Охридски бисер“ е еден од најзначајните чувари на македонскиот јазик. Сè што правиме како Друштво е признато и почитувано и од страна на хрватските институции. Сметам дека секој од нас претставува мост кој поврзува и се надевам дека во годините што се пред нас ќе бидеме уште поуспешни како дел од македонска заедница во Хрватска.

Колку признанијата се потврда дека сте на вистинскиот пат кон успешност?

За успешноста зборуваат при-

знанијата кои ни ги додели Меѓународната манифестација „Јаков од Камена Река“ од Македонија. Препознавањето на работата на ЗМРХ и МКД, како и мојот влог во промовирањето на македонскиот јазик, ни дава инспирација да продолжиме и понатаму да работиме и да се трудиме да бидеме успешни. Гостувањето и предавањата во Македонска Каменица и во Делчево, посетата на средните училишта, средбата со учениците и моите колеги беа преубави искуства. Учениците сакаат да учат и да стекнуваат нови знаења, да ги покажат своите таленти и да бидат видливи и препознаени.

Како планирате да го вклучите младото поколение во активностите на МКД „Охридски бисер“?

Во 2026 година влегуваме со уште една значајна победа, а тоа е отворање на уште едно училиште во кое ќе се изведува настава по моделот Ц. Станува збор за најголемото подрачно училиште во Хрватска „Стрмец“ при ОУ „Св. Недела“, во непосредна близина на Самобор и Загреб. Иницијативата е граѓанска и особено сум горда што сум подносител на апликацијата. Вложувањето во најмладите е вложување во иднината и токму учениците се подмладокот на Друштвото. Преку работилници и непосредни друга-рувања ќе имаат можност да членуваат и најмладите. Соработката и поддршката од родителите е исто така важна и значајна. Учениците ќе

ги осознаваат богатиот македонски фолклор, јазикот и традицијата, а ние ќе се трудиме да им понудиме интересни содржини и да им покажеме колку е важно заедништвото.

Да бидеме обединети и сложни

Која е Вашата најголема желба за Друштвото во следните неколку години?

Да имаме што повеќе активни членови, да имаме млади членови и заедно да учествуваме во многубројните активности. Да бидеме сплотени во среќна заедница како семејство кое има вистински вредности – здрав корен на нашата идентификација.

Ако треба да го опишете МКД „Охридски бисер“ со една реченица – што би било тоа?

Дом во кој секој е сакан, почитуван и прифатен.

Каква е Вашата порака до членовите на македонската заедница во Загреб и широм Хрватска?

Да бидеме обединети и сложни. Да придонесуваме позитивно во развојот на нашата заедница бидејќи само така можеме да бидеме среќни и успешни.

Елизабета Петровска

Мир, благослов и духовна радост за сите

Ова беше главната порака на богослужбата по повод рождеството Христово – Божиќ упатена од Македонската православна црква „Света Злата Мегленска“ во Загреб за Бадник и Божиќ

На 6 јануари 2026 година, во попладневните часови на Бадник, Македонската православна црква „Света Злата Мегленска“ во Загреб ги отвори вратите за мајчински да си ги прегрне своите чеда, кои со духовна радост и молитвено расположение пристигнаа да се помолат и да присуствуваат на богослужбата.

Во текот на богослужбата, присутните имаа чест да го слушнат посланието од Неговото Блаженство Архиепископот Охридски и Македонски и на Прва Јустинијана со членовите на Светиот Архиепископски Синод, кое носеше порака за мир, благослов и духовна радост за сите. Со секоја прочитана реченица, присутните чувствуваа топлина во своите срца и поттик да ги негуваат верата и заедништвото во својот живот.

Лепче и бадникови гранчиња

Традиционално, на крајот на богослужбата се делеа леб со парич-

ка и бадникови гранчиња, симбол на благослов и благосостојба. А, за најмалите и оваа година Советот на МНМ за Град Загреб обезбеди и беа поделени пакетчиња за сите дечиња кои ја посетија црквата. Мирисот на свежиот леб се ширеше низ целиот храм, додека сребрениот сјај на бадниковите гранчиња го осветлуваше просторот со чувство на надеж и празнична свеченост. Верниците ги примаа благословите со радост и молитва, носејќи ги дома како знак на љубовта и заедништвото.

После богослужбата, бадниковата поворка ја збогатија децата од црковниот хор кои настапија со традиционални божиќни песнички. Со нежните гласови на младите пејачи и искрената радост во нивните очи, целата црква оживеа во празнично бадниково расположение. Настапот на децата беше апладиран од присутните и создаде чувство на искрена заедничка среќа, сплотеност и духовно возвишување.

На 7 јануари, по прв пат во Загреб за Божиќ се служеше Света архиерејска литургија од надлежниот Епархиски Архиепископ Неговото Високопреосвештенство Митрополитот Европски г Пимен. По завршувањето на богослужбата, од името на Управниот одбор и верниот народ, во знак на искрена почит, благодарност и спомен му беше доделен сребрен медалјон. Неговата молитва и благослов ги исполнија присутните

со чувство на длабока духовна радост и тишина која носи мир.

Духовна радост

Овие два празнични денови беа исполнети со духовна радост, молитва и заедничка љубов. Црквата „Света Злата Мегленска“ повторно ја потврди својата улога како духовен центар за македонскиот народ во Загреб, околината и цела Хрватска каде што верата, традицијата и културното наследство се пренесуваат од генерација на генерација. Присутните ја почувствуваа топлината на христијанската љубов, се радуваа на духовните песни и светлината на празничните украси, и заедно создадоа неповторлива атмосфера на радост, сплотеност и благослов.

вајки незаборавен впечаток за сите кои учествуваа во овие свети денови. На крајот верниот народ се причести со Светата причест, а Неговото Високопреосвештенство, Митрополитот Европски г Пимен се заблагодари за топлото гостопримство, им честита на Управниот одбор и на верниците за довршувањето на фрескоживописот во црквата и го прочита божикното послание од г г Стефан со членовите на Светиот Архиепископски Синод на Македонската православна црква – Охридска архиепископија.

Бадник и Божиќ во оваа црква беа одбележани не само со свечена литургија, туку и со искрена заедничка молитва, детска радост, духовна поука и топлина кои останаа во срцата на сите присутни, оста-

Меѓу бројните присутни беа и Горан Божиновски, министер советник од македонската Амбасадата во Загреб, Мими Ѓорѓоска Илиевска, директорка на македонскиот Културно-информативен центар во Загреб, Зорица Велиновска, претставничка на Македонците при Советот за националните малцинства на РХ и претседателка на МНМ за Град Загреб и како пратеник на Загрепскиот Надбискуп монс. Дражен Кутлеша, монс. Златко Корен, кој на крајот на богослужбата, со топли зборови ги поздрави верниците и им го честита Рождеството Христово.

Протојереј-ставрофор
Кирко Велински

Божик во Риека

Во преубавата црквичка „Св. Фабијан и Себастијан“, каде што МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“ од Риека одржува свои богослужби, на Бадник, 6 јануари касно навечер се собраа верниците, и сите заедно со своите семејства го дочекаа Божиќ, денот на Христовото раѓање.

Свечената Божиќна литургија ја предводеше парохискиот свештеник отец Дејан Белчовски.

Г. К.

Божик во Пула

Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула го одбележа Христовото раѓање со свечена и достојна богослужба во црквата „Св. Фрањо“ на 7 јануари, предводена од отец Дејан Белчовски. По богослужбата, дружењето продолжи во просториите на Советот на македонското национално малцинство за Град Пула, каде што беше подготвена Трпеза на љубовта од страна на МПЦО и верниците.

На отец Дејан Белчовски му беше врачана благодарница од претседателката на Македонското кул-

турно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“, Милена Златеска, како знак на признание за долгогодишната соработка.

М. З.

Благословено Новото 2026 лето Господово!

Во Сплит, македонската заедница го одбележа овој празник со молитва и заедничка радост. Парохискиот свештеник Кирко Велински, кој веќе 22 години доаѓа од Загреб, во прекрасната црква „Госпе од Анчела“ ги собра Македонците од Сплит и околината.

„Христос Спасителот е тој што сите нас нè обединува. Нè вдахнува да бидеме едномислени во доброто, да живееме во мир, слога и љубов. Со тоа најсилно ја потврдуваме нашата вера и љубовта кон Христос Бог и кон сите наши ближни – кон сите христијани и кон сите луѓе со кои се среќаваме во нашето секојдневије“, рече о. Кирко.

На богослужбата присуствуваа и заменик-градоначалничката Матео Дорчиќ, како и Дамир Габриќ, началник за бранители, цивилна заштита и човекови права при Сплитско-далматинската жупанија. Отец Велински ги поздрави присутните и од срце им се заблагодари што на овој голем празник заедно ја споделуваат радоста од Христовото раѓање. По завршување на богослужбата, следеше мало дружење во просториите на МПЦО во Сплит, каде што сите присутни ја споделија радоста на Божиќ и ги раз-

менија честитките за благословено Ново 2026 лето Господово.

М. Ж.

Дејан Карапеев претседател на МПЦО „Св. Наум Охридски“

На 15 ноември 2025 година, во просториите на Македонската православна црковна општина „Св. Наум Охридски“ во Сплит, се одржа Изборно собрание на кое беше избрано ново раководство. На Собранието беа разрешени старите членови, а едногласно беа избрани нови членови – Дејан Карапеев, претседател, Марта Жаја, секретар, и Невена Матана, благјаник.

Собранието започна со прочитан благослов од Високото пресвештенство Митрополитот Европски г. Пимен, кој го овозможи и официјализираше одржувањето на состанокот. Потоа, парохискиот

свештеник протојереј Кирко Велински се обрати до присутните, прво осврнувајќи се на активностите на Црковната општина во изминатиот период, а потоа го истакна значењето на сплотеноста, мирот и благосостојбата на македонскиот народ во Сплит и Сплитско-далматинската жупанија. Тој нагласи дека заедништвото, меѓусебната помош и зачувувањето на македонската вера, култура и традиција се темел на идентитетот на заедницата.

Во продолжение се разговараше за реализација на идните активности. Собранието заврши

во пријатна и дружељубива атмосфера, придружено со мала закуска.

По патот кон Осиек, во ноември, по повод манифестацијата „Ден на Заедницата на Македонците во Република Хрватска“, прва станица на претставниците од Сплит беше црквата во Загреб. Посетата остави големо задоволство и спомен за оние кои претходно не ја виделе, како и за оние кои се далеку од својот црковен дом.

М. Ж.

„Денови на искушение“

Културната манифестација „Денови на македонскиот филм“ во Осиек, која традиционално се одбележува под покровителство на Советот за националните малцинства на Р. Хрватска, се одржа на 16 декември 2025 година.

На манифестацијата беше прикажан филмот на Бранко Гапо „Денови на искушение“, кој што е всушност првиот долгометражен игран филм на овој режисер снимен

во 1965 година. Филмот бил снимен според драмското дело „Црнила“ на Коле Чашуле чиј основен мотив било да се опише политичкото убиство, атентатот над Горче Петров, извршен од врховистите во Софија во 1921 година. Драмата ја отсликува заднината на овој злосторнички чин, подготовките за него и учесниците во атентатот.

Настанот го отвори Бо-

рис Трајановски, претседател на Друштвото, а дружењето на членовите и пријателите продолжи по проекцијата во просториите на МКД „Браќа Миладиновци“.

Ј. Т.

ВИДОВИ ПРЕДМЕТ

(III дел)

Директниот предмет се удвојува во следниве случаи:

- со долгите форми од личните заменки, како и од повратната замена: – *Се виде себе си во огледалото.* – *И мене ме направил старец!* (Т. Георгиевски)
- со членувани именки или именски групи: – *Тој уште еднаш го крева погледот спрема неа.* (Бл. Конески)
- со показни заменки, кои можат да се јават и со именки: – *Јас ова после го чув.* (П. М. Андреевски)
- со лични и со географски имиња: – *И полјакот го враќа Стојана Пејкоски.* (П. М. Андреевски)
- со односни заменки: – *Мислеше првин на Смилка, не на Нико,*

кого таму го оцрнуваше повеќе од Ѓавол. (О. Николова)

Извесни колебања во поглед на удвојувањето на директниот предмет се забележуваат во следниве случаи:

- со општи заменски зборови употребени сами или со именки, почесто има удвојување: – *Мора секое тревинште да го превртим.* (П. М. Андреевски)
- со прашални заменски зборови почести се примерите без удвојување: – *Што сакаш?* Во врска со заменката **кој** можеме да сретнеме прашања: – *Кого барате?* и – *Кого го барате?* Во втората реченица станува збор за определена група од лица, од кои треба да се избере едно. Исто така, почести се примерите без удвојување со одречните заменски зборови, кои можат да се јават и со именки: – *Никого не познавам.* (П. М. Андреевски); – *Не чувствуваше ништо.* (Т. Георгиевски).

Во мал број случаи имаме и удвојување: – *Никого не го дослушува.* (П. М. Андреевски).

- Во случаите со директен предмет претставен со именска група со **еден** како определба, почесто не се врши удвојување на предмет: – *Ние двајцата убивме еден доушник.* (П. М. Андреевски); – *Дома оставивме една празнина.* (Р. Павловски).

Лидија Георгиева

Постојан судски преведувач од македонски на хрватски јазик и обратно

TRANSLATION AGENCY
beyond language barriers...

Bekos
Zagreb, Croatia

e-pošta: bekos@bekos.hr • Siget 18c/6. kat • Tel. 01 6525 750/Mob. 091 572 33 88 •

bez jezičnih prepreka...

I am writing to inform you that

PREVODITELJI I SUDSKI TUMAČI ZA MAKEDONSKI, BUGARSKI, UKRAJINSKI, ENGLISKI, NJEMAČKI, SLOVENSKI, TALIJANSKI, FRANCUSKI I OSTALE JEZIKE

Stručni i kvalitetni prijevodi s područja prava, gospodarstva, medicine, farmacije, religije, arhitekture, građevine, strojarstva.

OBRATITE NAM SE S POVJERENJEM!

Вкусот на татковината, на домот, на спомените

Релат, памтиме несвесно и најповеќе со сетилата на вкусот и мирисот. Ја памтиме кујната на мама, мирисот на бабините колачиња, а тие спомени како мали знаци на сигурност, надеж и среќа си ги носиме со себе кога создаваме сопствен дом.

Ова ни е особено важно кога живееме во туѓина на пократко време или кога сме засекогаш отселени, во нов дом, во нова држава. За ова зборува во својата книга „Мајкиниот македонски готвач“ авторката Марија Чинчурак, водителка на секцијата „Везилки“ која во МКД „Браќа Миладиновци“ во Осиек е задолжена за негувањето на кулинарската традиција. А токму оваа секција, заедно со фолклорната „Танец“ го претставува Друштвото и неговите активности, но и напорите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска за сочувување на македонскиот идентитет, на првиот Фестивал на вкусовите и традициите во Нашице, на 26 октомври 2025 година.

И покрај тоа што времето не им се погоди на организаторите – врнеше и беше навистина студено – во шаторот на плоштадот „Д-р Фрањо Туѓман“ во Нашице беше топло, миризливо, разиграно и распеано. Имено, овој настан ги поврза звуците и богатството на етно и кулинарските традиции на три региони од Хрватска – Славонија, Далмација и Загорје, и три држави – Хрватска, Словачка и Македонија.

Кулминација на неколкудневниот настан беше токму Фестивалот на вкусовите.

„За оваа вечер пригответе различни солени и слатки деликатеси кои се типични за македонската кујна, пити и зелници, баклави и тулумби“, рекоа гордо насмеаните членки на етно-кулинарската секција „Везилки“, а фолклорната „Танец“ прикажа дел од музичката традиција на Македонија, под водство на Мирта Гало.

- Нашице блеснаа вечерва уште еднаш како место

на заедништво. Во овој град со столетија се поврзуваат традицијата и модерното, занаетите и уметноста, минатото и иднината“, рече Драгољуб Сиљаноски, претставник на МНМ за Осиечко-барањската жупанија, кој го истакна и своето задоволство од одличниот настап на секциите на МКД „Браќа Миладиновци“ кои уште еднаш пред бројната публика го покажаа срцето кое гори за Македонија.

Фестивалот го организираа Град Нашице, Туристичката заедница на Град Нашице, Хрватската занаетчиска комора на Осиечко-барањската жупанија и Здружението на занаетчиите на Нашице.

Јулијана Тешија

ZAUM PRIJEVODI

ŽELJKA ili ZHELJKA?
BLAŽE ili BLAZHE?
Prijevod osobnih
dokumenata s
makedonskog jezika za
boravak i rad u RH,
uz transliteraciju
osobnih podataka

engleski njemački arapski
makedonski srpski bosanski

Maksimirska cesta 40
Zagreb 10000

Pon-Pet 09.00 -17.00 h

Mob: 095/5969-047 Tel: 01/7789-311

E-pošta: zaum.prijevodi@gmail.com

ВКУСОВИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

Јајца со печурки

Потребно е: 3 јајца, 100 г свежи печурки, 50 г чадена сланина, сол, црн пипер и масло за јадење.

Подготовка: На тава намачкана со масло се пржат прво

печурките исечени на плочки, па се додава чадена сланина и се пржи сè заедно. Потоа се додаваат јајцата и сите состојки се мешаат заедно. Се зачинува по желба. Се послужуваат со прилог од некоја свежа салата.

Ќебапчиња од леќа

Потребно е: 1 кромид, 1 чешне лук, 200 г леќа, Вегета, црн пипер, 1 компир, 1 јајце, 2 лажици брашно, масло.

Подготовка: Прво леќата се вари во тенцере со вода, половина кромид, едно чешне лук и еден компир. Пред крај, кога нема многу вода, се зачинува. Откако е добро варена, се процедува, а потоа смесата се гмечи со виљушка. Во неа се додаваат: половина рендан кромид, јајце, црн пипер и брашно. Се формираат ќебапчиња и се пржат на тава малку намачкана со масло.

Посен колач со ореви и мармалад

Потребно е: 4 лажици мелени ореви, 8 лажици сечкани ореви, 8 лажици мармалад по желба (кајсии, сливи...), 100 г шеќер, 1 прашок за печиво, 400 мл млека вода, 20 лажици брашно, малку цимет.

Подготовка: Во подлабок сад се ставаат млеката вода, шеќерот и мармаладот, се мешаат убаво со маталка, па се додаваат брашното и прашокот

за печиво. Потоа се додаваат 4 лажици мелени ореви, 4 лажици сечкани ореви и цимет. Се мешаат сите состојки и се префрлаат во плех со димензии 35x28 обложен со хартија за печење. Се пече на 200 степени околу 40 минути. Откако ќе се испече, додека е топол, колачот се мачка со уште 4 лажици мармалад и се посипува со уште 4 лажици сечкани ореви.

М. Г.

СТОБИ – ПАТУВАЊЕ НИЗ ВЕКОВИТЕ

Сместен во централниот дел на Македонија, Стоби е древен град со длабоки историски корени и е еден од најзначајните археолошки локалитети во земјата. Се наоѓа на 70 км јужно од Скопје, во близина на Градско, помеѓу Велес и Неготино, на устието на Црна Река во Вардар, на три тераси со површина од 16 хектари.

Изграден уште во хеленскиот период во 2 век п.н.е., пред времето на кралот Филип Петти, тој денес е сведоштво за богатото македонско културно наследство. Распростирајќи се крај некогашниот главен пат помеѓу Дунав и Егејско Море, односно на патот кој долж реката Вардар ги поврзувал трговските патишта Виа Игнатија и Виа Милитарис, бил важен урбан, економски, административен и стратешки воен центар.

Низ оваа одамнешна римска провинција минувале главните патишта на трговијата. Овој најголем римски град во областа имал сопствена ковачница за

бронзени монети со натпис „Муниципиум Стобенсимум“, а во 5 век станува главен град на римската провинција Македонија Секунда. Ја изгубил благосостојбата и почнал да пропаѓа кон крајот на 5 век кога бил целосно ограбен и разрушен, а животот во него згаснал во втората половина на 6 век кога настрадал од катастрофален земјотрес.

Посетата на Стоби нуди патување низ вековите и запознавање со животот на луѓето и историјата на овие простори. Денес делумно сочуваниот градби, спомениците од времето на римската и рано-византиската империја и раскошниот религиозен центар му даваат огромна историска важност. Таму секој камен раскажува приказна за тоа далечно време.

Меѓу откриените објекти во археолошките ископувања најзначаен и најимпресивен е амфитеатарот од 2 век кој собирал 7600 посетители и кој до денес ја зачувал својата функционалност. Откри-

ни се базилики и крстилница, резиденции, палати, вили и куќи, бањи, работилници, библиотека, коцкарница, полукружен плоштад, улици, чешми, прекрасни декорации и украси, мозаици, фреско-живописи, некрополи, синагога. Јужно од градот се наоѓаат траги од предградија, а таму е и портата на градот.

Со досегашните истражувања се добива јасна слика за архитектурата и организацијата на богатиот и разновиден живот на местото, која сведочи дека градот бил со високо ниво на општествен и културен развој. Стоби е денес популарна туристичка дестинација. Ноќното осветлување на градските ѕидини и фестивалите што се одржуваат дополнително ја нагласуваат неговата атрактивност и убавина. А секако, со својата симбиоза на древна традиција и современа енологија, многу придонесува и истоимената винарија во Градско.

Елизабета Петровска